Ազգ
Azg
armenian daily
11 ՄԱՐՏ 2003 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 46(2731)

Ռոբերտ Քոչարյանին շնորհավորական ուղերձ է հղել Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը

Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պաշտոնում վերընտրվելու կապակցությամբ Ռոբերտ Քոչարյանին շնորհավորական ուղերձ է հղել Ֆրանսիայի Հանրապետության նախագահ Ժակ Շիրակը։

Ուղերձում մասնավորապես ասված է.

«Մեծարգո պարոն նախագահ,
սիրելի բարեկամ,
Ֆրանսիայի ժողովրդի եւ անձամբ իմ անունից, կցանկանայի շնորհավորել Ձեզ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պաշտոնում Ձեր վերընտրության կապակցությամբ եւ մաղթել Ձեզ հաջողություն Ձեր բարձր առաքելության շարունակման ընթացքում»։

Ավելացնենք նաեւ, որ Ռ. Քոչարյանին վերընտրության առիթով շնորհավորել են նաեւ մի շարք այլ երկրների ղեկավարներ, այդ թվում՝ Լիբանանի եւ Ուզբեկստանի նախագահները։

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄ

«Ստեփան Դեմիրճյանը կարող էր հավաքել ձայների 45 տոկոսը»

Բայց հանրահավաքները, ըստ սոցիոլոգի, պայքարի արդյունավետ ձեւ չեն

«Նախագահի բոլոր թեկնածուներն էլ թույլ են տվել ակնառու կոպիտ սխալներ, եւ տարբերությունը զուտ դրանց չափի մեջ է»։ Նախագահական ընտրությունների քարոզարշավի, արդյունքների վերաբերյալ մասնագիտական տեսակետ է ներկայացնում «Սոցիոմետր» սոցիոլոգիական կենտրոնի տնօրեն Ահարոն Ադիբեկյանը։

PHOTOLURE

– Հասարակական տրամադրությունները հաշվի առնելով՝ ինչպե՞ս եք գնահատում ընտրարշավը, ինչպիսի՞ սխալներ եք տեսնում։

– Կարծում եմ՝ Ստեփան Դեմիրճյանը թերագնահատում էր մեր ժողովրդի քաղաքական կուլտուրան, ժողովրդավարության՝ մեզանում նվաճված մակարդակը, հուսալով, որ առանց լուրջ նախապատրաստական աշխատանքների, միայն նախկին նվաճումներով, նկատի ունեմ Կարեն Դեմիրճյանի գործոնը, հնարավոր կլինի ընտրողներին գրավել։

Ս. Դեմիրճյանն օգտագործեց քաղաքական պայքարի բոլոր միջոցները, հատկապես հանրահավաքները։ Բայց վերջիններիս արդյունավետությունը մեծ չէ, քանզի դրանք որոշակի շեշտադրումներ են բերում քաղաքական մթնոլորտում, սակայն համոզիչ չեն, ինչպես եւ այն հասկացությունները, չափանիշները, որոնք կիրառության մեջ էին դրել նախագահի այս թեկնածուն եւ նրա աջակիցները։

Տես ➧ էջ 3

ՃՇՏՈՒՄ

Նոր գաղափարները չի կարելի համարել նոր առաջարկներ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 10 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ «Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման նոր առաջարկությունների համար բոլորովին հիմքեր չեմ տեսնում»,- օրերս «Ազատություն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում ասել է ԼՂՀ արտգործնախարար Աշոտ Ղուլյանը։ Նախարարը նշել է նաեւ, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի կողմից կարող են ներկայացվել նոր գաղափարներ, սակայն դրանք ոչ մի կերպ չի կարելի գնահատել որպես առաջարկությունների նոր փաթեթ։

Սխալ մեկնաբանելով ԼՂՀ արտաքին գերատեսչության ղեկավարի խոսքերը, «ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ» գործակալության Ստեփանակերտի թղթակիցը ԼՂՀ արտգործնախարարի վրա հղում կատարելով, մարտի 7-ին հաղորդել է, թե իբր առաջիկա օրերին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի կողմից ներկայացվելու են ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման նոր առաջարկություններ, որոնք փաթեթային բնույթ չեն կրելու։ Գործակալությունը ցավում է իր կողմից թույլ տրված անճշտության համար եւ ներողամտություն հայցում ինչպես ԼՂՀ արտգործնախարարից, այնպես էլ իր բաժանորդներից։

Ռուսաստանն իր վետոյի իրավունքը կօգտագործի

Երեկ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի գլխավորությամբ գումարված Ռուսաստանի անվտանգության խորհրդի նիստից հետո արտգործնախարար Իգոր Իվանովը հայտարարեց, որ Մոսկվան ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում իր վետոյի իրավունքը կօգտագործի, եթե Իրաքի դեմ ռազմական գործողություններ ձեռնարկելու մասին Մեծ Բրիտանիայի եւ Մ. Նահանգների պատրաստած 2-րդ որոշման նախագիծը քվեարկության դրվի։ Դրանով Մոսկվան փաստորեն հասկացրել է տալիս, որ չի հանդուրժի հարցի քննարկումն Անվտանգության խորհրդում։

Մյուս կողմից, Ֆրանսիայի արտգործնախարարը երեկ շարունակում էր իր այցելությունը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի ներկայիս անդամներ Կամերունի, Անգոլայի եւ Գվինեի մայրաքաղաքներ, որպեսզի վերջիններս, որոնց տնտեսությունները մեծապես կախված են միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հատկացումներից, չպաշտպանեն Իրաքի վերաբերյալ ՄԱԿ-ի 2-րդ որոշման նախագիծը Անվտանգության խորհրդում պարզ մեծամասնությամբ անցկացնելու Մ. Նահանգների եւ Մեծ Բրիտանիայի ծրագրին։ (Հավելյալ մանրամասնություններ՝ 5-րդ էջում)։

ԱՄՆ երկրորդ հայտարարությունն առավել մեղմ տոնով է գնահատում մեր ընտրությունները

«Ազգի» շաբաթ օրվա համարում «Մ. Նահանգնե՞րն է ուղղորդում ընդդիմությանը» վերնագրով նյութում անդրադարձել էինք ԱՄՆ պետքարտուղարության խոսնակ Ռիչարդ Բաուչերի մարտի 6-ի հայտարարությանը՝ ՀՀ նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ։

Մարտի 7-ին պետքարտուղարության ինտերնետային էջում տեղադրվել է մեր երկրի նախագահական ընտրություններին վերաբերող եւս մեկ հայտարարություն՝ այս անգամ փոխխոսնակ Ֆիլիպ Ռիքերի հեղինակությամբ։ Այս երկրորդում նկատելի է առավել մեղմ տոնայնություն։ Մասնավորապես, բացակայում է բողոք բառը։ Մինչդեռ, նախորդում «ընդդիմությանը կոչ է արվում հետամուտ լինել իր օրինական ընտրական դժգոհություններին իրավական գործելակերպով եւ խաղաղ բողոքի միջոցով»։

Իսկ խաղաղ բողոքի կոչն, ըստ էության, ինչպես մենք նկատել էինք մեր վերոհիշյալ հրապարակման մեջ, նշանակում էր ընդդիմության գործողությունների ուղղորդում եւ միջամտություն մեր երկրի ներքին գործերին։

Դիվանագիտական արարողակարգի նուրբ, բայց կարեւոր մանրամասն է նաեւ, որ հայտարարության երկրորդ տարբերակն արել է, փաստորեն, առավել ցածրաստիճան պաշտոնյան։

Մեր տեղեկությամբ, Հայաստանի նախագահական ընտրությունները գնահատող հայտարարության առաջին տեքստը ներքին անհամաձայնություններ է առաջացրել պետքարտուղարությունում։

Թոնի Բլերին հարվածում են ներսից

Մեծ Բրիտանիայի կառավարության առնվազն 2 անդամներ եւ նախարարների մի քանի օգնականներ երեկ սպառնացին հրաժարական տալ, եթե անգլիական ուժերը մասնակցեն ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թույլտվությունը չունեցող հակաիրաքյան ռազմական որեւէ նախաձեռնության։ Հրաժարականի սպառնալիքը թափ տվող կառավարության անդամներից առավել նշանակալիցն է միջազգային զարգացման գծով նախարար տիկին Կլարա Շորթի կեցվածքը։ Վերջինս համարվում է վարչապետ Թոնի Բլերի ամենակարեւոր զինակիցներից մեկը կառավարությունում։

Պաղեստինյան ինքնավարությունը կունենա վարչապետ՝ Մահմուդ Աբբաս

Յասեր Արաֆաթի նախագահությամբ երեկ Ռամալլայում կայացած պաղեստինյան խորհրդարանի նիստում որոշվեց ինքնավարությունն օժտել կառավարական նոր պոստով՝ վարչապետով։ Վաղուց արդեն հայտնի է այդ պաշտոնի միակ թեկնածուի անունը՝ Մահմուդ Աբբաս, որ ծանոթ է Աբու Մազեն ռազմանունով։ Վերջինս Արաֆաթի մտերիմ զինակիցներից է, եղել է ինքնավարության ներկայացուցիչը Մոսկվայում։ Հայտնի է որպես պաղեստինյան կողմի գլխավոր բանագնաց Օսլոյի բանակցություններում։ Պաղեստինյան խորհրդարանը որոշեց նաեւ վարչապետի պարտականությունների շրջանակը՝ տնտեսություն եւ ներքին կյանք։ Անվտանգության հարցերով կշարունակի զբաղվել Արաֆաթը։

ԱՄՆ-ում ցույցին մասնակցելու համար ձերբակալվել է 25 կին

Ձերբակալվածների թվում անվանի գրողներ են

Իրաքի դեմ պատերազմ սանձազերծելու պաշտոնական Վաշինգտոնի նկրտումները բախվում են համայն մարդկության բուռն հակազդեցությանը։ Աշխարհի տարբեր երկրներում կազմակերպվում են հակապատերազմական ցույցեր, եւ ցուցարարների թիվը հաճախ հասնում է միլիոնի։ Հակաիրաքյան պատերազմը ցույցերով բողոքարկվում է նաեւ ԱՄՆ-ում։

Թուրքական «Ենի շաֆաք» թերթը մարտի 10-ի համարում «ԱՄՆ-ի դեմ զայրույթի տեղատարափ» խորագրով տեղեկացնում է օրերս Վաշինգտոնում Սպիտակ տան առջեւ կազմակերպված ցույցի մասին, տեղեկացնելով միաժամանակ, որ բոլոր ձերբակալվածները կանայք են։ Թուրքական թերթի տվյալներով, ձերբակալվել են 25 կանայք, այդ թվում ցույցի կազմակերպիչ հակապատերազմական «Conde Pink» միության խոսնակ Գոփալ Դայանենին, ինչպես նաեւ անվանի գրողներ Ալիս Ուոքերը եւ Մաքսին Հոնգ Քինգստոնը։

Հատկանշական է ձերբակալման պատճառը։ «Ենի շաֆաքը» նշում է, որ նրանց ձերբակալել են ընդդեմ պատերազմի տեսակետներ արտահայտելու համար։ Ոստիկանությունը, ըստ թուրքական թերթի, նրանց մեղադրել է Սպիտակ տան առջեւ տեղակայված ոստիկանների բարիկադը շրջանցելու մեջ։

Ի դեպ, տիկին Ալիս Ուոքերն իր «The Color Purple» վեպով 1983 թ. արժանացել էր «Pulitzer» գրական հեղինակավոր մրցանակին։ Նա ձերբակալությունից առաջ CNN-ի հարցերին պատասխանելիս ասել էր. «Ջորջ Բուշը կարող է անտեսել մեզ կամ չլսել։ Սակայն ի վերջո պարտավորված է լինելու եւ՛ տեսնել, եւ՛ լսել»։

Հետաքրքրական է, Մ. Նահանգներում չգիտե՞ն «ժողովրդավարության միջազգային չափանիշների» մասին։

Հ. Չ.

Պարզված են Տիգրան Նաղդալյանի սպանության մանրամասները

Գործի նախաքննությունը շարունակվում է

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ ՀՀ գլխավոր դատախազության եւ ոստիկանության աշխատակիցների ձեռնարկած քննչական եւ օպերատիվ հետախուզական համագործակցված միջոցառումների արդյունքում բացվել է Հայաստանի հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի նախագահ Տիգրան Նաղդալյանի սպանությունը։ Նախաքննությամբ ձեռք բերված ապացույցներով պարզվել է, որ 2002 թ. նոյեմբերին Լյովա Հարությունյանն իր բարեկամ Գեղամ Շահբազյանին պատվիրել է Տիգրան Նաղդալյանի սպանությունը՝ որպես վարձատրություն նրան խոստանալով 30 հազար ԱՄՆ դոլար։

ՀՀ գլխավոր դատախազության հասարակական կապերի եւ լրատվության բաժնի հաղորդմամբ, նշված գումարը ստանալու հավանականությունը ճշտելու եւ լրացուցիչ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով Գ. Շահբազյանը 2002 թ. դեկտեմբերի առաջին օրերին դիմել է իր գործընկեր Հովհաննես Հարությունյանին /«Ապեր» մականունով/ եւ նրան տեղյակ պահել Լյովա Հարությունյանի հետ ունեցած պայմանավորվածության մասին։ Հովհաննես Հարությունյանը խոստացել է իր ունեցած կապերն օգտագործելով ճշտել սպանության պատվերի հավաստի լինելը, եւ մի քանի օրից Շահբազյանին տեղեկացրել է, որ հարցը քննարկել է ում հետ հարկն է, պարզելով, որ սպանության պատվերը ուժի մեջ է։ Նա նաեւ հայտնել է, որ հետագայում այդ «գործի» նախապատրաստման, կազմակերպման հարցերով Գ. Շահբազյանը գործ է ունենալու միայն իր հետ, խոստանալով պատվերի կատարման համար նրան վճարել 50 հազար ԱՄՆ դոլար։ Հետագա օրերին Հ. Հարությունյանը մաս-մաս Գ. Շահբազյանին է տվել 5-6 հազար ԱՄՆ դոլար՝ նախապատրաստական աշխատանքների իրականացման հետ կապված ծախսերը կատարելու համար, խոստանալով մնացած գումարը վճարել սպանությունը իրագործելուց անմիջապես հետո։

Պատվիրված հանցագործությունն իրականացնելու նպատակով, Գ. Շահբազյանը կազմակերպել է խումբ, որում ընդգրկել է իր ծանոթ Ջոն Հարությունյանին եւ վերջինիս ընկեր Ֆելիքս Առուստամյանին։ Մի քանի օր անց Գ. Շահբազյանը Հովհաննես Հարությունյանից ստացել եւ հանցագործության անմիջական կատարողներին է հանձնել ապօրինաբար ձեռք բերված «Մակարով» եւ TT մակնիշի ատրճանակներ՝ իրենց փամփուշտներով։

Տես ➧ էջ 8

Երբ վստահում են կուսակցությանը

ՀՌԱԿ նոր ակումբներ եւ նորագիրներ

ՀՀ նախագահական ընտրությունները ավարտվել են, ընտրվել է երկրի նախագահը: Եվ օրեցօր մարում են ընտրական կրքերը: Ամեն ինչ իր տեղն է ընկնում: Երկիրը պետք է շարունակի ապրել: Անկասկած, քաղաքական պայքարն այժմ նոր որակներ է ձեռք բերելու, որովհետեւ այսօրվանից արդեն սկսվում է ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների թեկնածությունների առաջադրումը: Իսկ այս պարագայում արդեն կարեւորվում է քաղաքական խմբավորումների, հատկապես կուսակցությունների գործունեությունը:

Հայ հասարակության մեջ մեծ հեղինակություն ու ժողովրդականություն են վայելում հայկական ավանդական կուսակցությունները: Այս իմաստով օրինակելի է Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության վիճակը, որը զարգանում եւ հզորանում է անընդհատ: Դրա վկայությունն է այն, որ 2000 թ. վերջերից մինչեւ հիմա Հայաստանի ռամկավարների թիվն ավելացել է 12 անգամ: Ի դեպ, ասենք, որ կուսակցությունից հրաժարվողներ չեն եղել: ՀՌԱԿ ղեկավարները, հատկապես ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, այս իրողության մեկ բացատրություն ունեն. կուսակցության ղեկավարությունը, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը միշտ էլ հանդես են եկել կուսակցության շարքային անդամների նկատմամբ դրսեւորած ազնիվ, հստակ վերաբերմունքով:

Այսպես է եղել ինչպես ներկուսակցական հարցերում, այնպես էլ կարեւորագույն քաղաքական դիրքորոշումներում:

ՀՀ նախագահական ընտրություններից գրեթե մեկ տարի առաջ ՀՌԱԿ-ը հստակեցրեց իր քաղաքական գիծը. պաշտպանել երկրի գործող նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը: Եվ սա հենց այնպես, հավուր պատշաճի արված հայտարարություն չէր: Ինչպես 2002 թ., այնպես էլ հետագայում ՀՌԱԿ ատենապետը, Հանրապետական վարչության անդամները հանդիպումների ժամանակ, ասուլիսներում, հարցազրույցներում հստակ բացատրում էին կողմնորոշման ճշմարտացիությունը: Եվ այս քաղաքական գծից շեղումներ չեղան երբեւիցե:

Անկասկած, մարդիկ հավատում են այն կուսակցությանը, որի ղեկավարները վստահ են իրենց քաղաքական դիրքորոշումներում եւ ազնիվ են կուսակցության անդամների հետ հարաբերություններում: Ուստի եւ բնական է, որ այսօր էլ շարունակվում է ՀՌԱԿ-ի շարքերի համալրումը: Միայն վերջին մի քանի օրում մոտ 400 մարդ կուսակցության անդամի երդում տվեց:

Մարտի 6-ին Լոռու մարզում էր ՀՌԱԿ փոխատենապետ Մեխակ Գեւորգյանը, որ ներկա եղավ տեղի «Ստեփանավան», «Լալվար» (Ագարակ գյուղ), «Տաշիր», «Լեջան» եւ «Արմանիս» ակումբներում նորագիրների ընդունելություններին:

Նույն օրը Աբովյան քաղաքում էր ՀՌԱԿ ատենադպիր Մեսրոպ Հարությունյանը, որը ներկա էր «Կոտայք» ակումբում 21 նորագիրների ընդունելությանը:

Նույն օրը՝ մարտի 7-ին, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Կարեն Կակոյանն ընդունեց 113 նորագիրների երդումը: Համալրվեցին ՀՌԱԿ «Իջեւան», «Այգեհովիտ», «Ազատամուտ», «Աչաջուր», «Կողբ» ակումբները: Իսկ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Արմեն Ազիզյանը Ալավերդու նույնանուն ակումբում ներկա գտնվեց 5 նորագիրների անդամակցությանը:

ՀՌԱԿ փոխատենապետ Հարություն Առաքելյանը հաջորդ օրը եղավ Սյունիքի մարզի Սիսիան քաղաքում: Արդեն ժողովրդականություն վայելող եւ քաղաքական կշիռ ունեցող «Իսրայել Օրի» ակումբը համալրվեց եւս 47 նորագիրներով: Հարություն Առաքելյանն ակումբի անդամների եւ նորագիրների աշխատանքը ՀՀ նախագահական ընտրություններում բարձր գնահատեց եւ հույս հայտնեց, որ մեր երկրի հետագա համընթաց զարգացումը նույնպես շարունակություն կունենա:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Գայանե Մուրադյանը շնորհավորեց կուսակցության 15 նորագիրներին, որոնք համալրեցին «Կողբ» ակումբը (Արագածոտնի մարզ):

Մարտի 9-ին ՀՌԱԿ փոխատենապետ Մեխակ Գեւորգյանը եւ Հանրապետական վարչության անդամ Կարեն Կակոյանն այցելեցին մայրաքաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնք, որտեղ ձեւավորվեցին «Արարատ» (ատենապետ՝ Գարրի Բեգինյան, 11 կուսակցական) եւ «Կարս» (ատենապետ՝ Խաչիկ Բեգինյան, 15 կուսակցական) ակումբները: Իսկ այս տարածքում գործող «Կողբ» ակումբը համալրվեց 19 նորագիրներով:

Այժմ, երբ առավել հստակ են Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության քաղաքական դիրքորոշումները, շատ մարդիկ վստահությամբ դիմում են ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչություն եւ սկզբնական կազմակերպություններ (ակումբներ) կուսակցությանն անդամագրվելու համար:

Ս. Մ.

Նստացույց ԿԸՀ-ի հարեւանությամբ

Մարտի 9-ին կեսօրից Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի շենքին հարող խաչմերուկը (Կորյունի փողոցի կողմից) փակվել է փշալարերով, որի հետնամասում արդեն երկու օր է, ինչ հայտնվել են երեք վրաններ ու մոտ 200 պիկետավորներ: Երեկ երեկոյան, ժամը 20.00-ին հանդիպեցի նստացույցի մասնակիցներին, եւ ահա թե ինչպես էին նրանք մեկնաբանում իրենց նախաձեռնությունը. 45-ամյա բազմազավակ մայր Վիկա Կարապետյանը (ՀԺԿ) նշեց. «Մենք մեր բողոքի ձայնը բարձրացնում ենք այս ձեւով: Նստացույց անելու ենք այնքան ժամանակ, քանի դեռ արդարադատության նախարարությունը եւ ԿԸՀ-ն չեն ընդառաջի մեր գրավոր դիմում-բողոքին, որով պահանջում ենք չեղյալ հայտարարել այս խայտառակ թատրոն-ընտրությունները, եթե չեն ուզում, որ մենք էլ մեր թատրոնն անենք: Մի բան էլ եմ խնդրում ձեր կոլեգաներին՝ լրագրողները գալիս, նկարում, ձայնագրում ու գնում են ասում, որ կանայք հարբած են: Բա ամոթ չէ, իրենց մոր տարիքի կանայք են: Ի՞նչ խղճով են աղավաղում փաստերը: Թող մեզ համբերությունից չհանեն, թե չէ...»:

Իմ այն հարցին, թե ոստիկանության կողմից կոպտություններ եղե՞լ են այս երկու օրերին, Վ. Կարապետյանը պատասխանեց, որ ոչ, միայն եռագույն դրոշներն են խլել ու այդ փաստն էլ պարզաբանեց այսպես. «Իրենք չեն զգացել դրոշի հաճույքը, մեզանից են գողանում, որ նոր զգան: Իսկ ընտրության օրը, 20.10-ին ինձ ձերբակալել են Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի 11 մանկապարտեզում տեղակայված տեղամասից, ուր ես վստահված անձ էի: Պատճառը, որ թույլ չեմ տվել արկղի մեջ ավելորդ քվեաթերթիկներ լցնել ու բարձրաձայն բղավել եմ՝ կամ մահ, կամ ազատություն: 8 ժամ անօրինական պահելուց հետո, անչափահաս երեխաներ ունենալու հանգամանքը հիմք ընդունեցին ու բաց թողեցին»:

Բազմաթիվ բողոքներ ու դժգոհություններ էին նշում նաեւ Մարգարիտա Բաղդասարյանը (44 տ.), Ժենիկ Հակոբյանը (65 տ.), Ռուզաննա Մովսիսյանը (65 տ.), Շուշիկ Մխիթարյանը (50 տ.), Սուսաննա Ավետիսյանը (53 տ.), Համլիկ Նահապետյանը (46 տ.), բոլորն էլ նստել էին անձրեւի տակ ու պնդում էին որ նոր ընտրություններ անցկացվեն:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Եվս մի հավակնոտ կուսակցություն

Ազգային ժողովն անտակ հոր չէ

Մայիսի 29-ի խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցելու իր հավակնության մասին երեկ տեղի ունեցած համագումարում հայտարարեց ժողովրդական կուսակցությունը: Խոսքը Ստեփան Դեմիրճյանի ղեկավարած Հայաստանի ժողովրդական կուսակցության մասին չէ: 1995-ին հիմնադրված ԺԿ-ն, որի մասին վերջին տարիներին ընդհանրապես չէր հիշատակվում, ընտրություններից առաջ քափ է տալիս իր վրայի ութամյա փոշին: Կուսակցությանը «նոր շունչ» է տվել այս տարվա հունվարի 24-ից դրա ղեկավարությունը ստանձնած ԱԼՄ հեռուստաեթերից արդեն հայտնի Տիգրան Կարապետյանը: Այն լուրերը, թե Վոլգոգրադից եկած գործարարը ԺԿ հիմնադիր Պետրոս Քաջախյանից կուսակցության ղեկավարի պաշտոնը ստանձնելու համար 5 հազար ԱՄՆ դոլար է վճարել, պրն Կարապետյանը հերքեց, թե հակառակը՝ իր մոտ են 20 հոգով եկել, առաջարկել, որ դառնա ԺԿ նախագահ: Թե ինչու է իրեն արվել այդ առաջարկը, Տիգրան Կարապետյանը բացատրում է ոչ թե իր տրամադրության տակ առկա ռեսուրսներով եւ ոչ համեստ կարողությամբ, այլ գաղափարական համատեղելիությամբ: Ու եթե նույնիսկ համախմբումը գաղափարի շուրջ է եղել, առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցության ֆինանսական կողմը Տիգրան Կարապետյանին առնչվելու է: Համենայն դեպս, նախընտրական շրջանում ինչ ֆինանսներ են ծախսվելու հարցը պրն Կարապետյանի զարմանքն առաջացրեց եւ նա հարցին հարցով պատասխանեց. «Աղքատ մարդու տպավորությո՞ւն եմ թողնում»:

Ի դեպ, Պետրոս Քաջախյանի մասին: ԺԿ երկրորդ դեմքը դարձած նախկին ռամկավարն ավելի վաղ անցյալում Հայոց համազգային շարժման ակտիվիստներից է եղել: 1995-ին Հայաստանում հիմնադրել է մի քանի հոգանոց կազմակերպություն, յուրացնելով դեռեւս 1921-ին Ռամկավար Ազատական կուսակցության հետ միավորված նույնանուն ժողովրդական կուսակցության անունը:

Գաղափարը, որի մասին խոսք է գնում, ներկա քաղաքական դաշտում կենտրոնամետ դիրք զբաղեցնելն է: Ինչ է դա նշանակում հարցը Տիգրան Կարապետյանի կողմից պոպուլիստական պատասխանի արժանացավ. չլինելով ո՛չ իշխանամետ, ո՛չ էլ ընդդիմադիր, ժողովրդի շահերից բխող ազգօգուտ, յուրաքանչյուր հարցի շուրջ երկու կողմի հետ էլ համագործակցող: Այստեղ հարկ ենք համարում հիշել կուսակցություն բառի ծագումը: «Կույս» նշանակում է կողմ, ուստի պրն Կարապետյանը կամ ստիպված է լինելու կողմնորոշվել, կամ էլ իր ղեկավարած կառույցը վերանվանել «միություն»:

Ի դեպ, կենտրոնում լինելու գաղափարը Տիգրան Կարապետյանն իր ղեկավարած հեռուստաընկերության եթերից հնչեցնում է ամիսներ շարունակ, այնուամենայնիվ, այն անվանել է այլընտրանքային, անկախ, մինչդեռ հայտնի է, որ եթերը հզոր զենք է, այս դեպքում նաեւ միջոց՝ ճանաչում ձեռք բերելու եւ քաղաքական շրջանառության մեջ դրվելու համար: Երեկ էլ Տիգրան Կարապետյանի խոսքերը, թե հեռուստատեսությունն ու կուսակցությունն իրարից անկախ են, համոզիչ չէին, մանավանդ որ գոնե երեկվա համագումարը նկարահանում էր ոչ թե մեկ, այլ ԱԼՄ-ի մի քանի տեսախցիկ: Ինչեւէ, առաջիկա 1-2 ամիսներին ԱԼՄ-ի այլընտրանքային լինելը իսկապես կերեւա:

Խորհրդարանական ընտրություններին ժողովրդական կուսակցությունը հնարավոր է համարում դաշինք այն քաղաքական ուժերի հետ, որոնք կձգտեն դեպի կենտրոն: Տիգրան Կարապետյանը երեկ էլ չթաքցրեց իր ջերմ զգացմունքներն Արտաշես Գեղամյանի հանդեպ, նշեց, որ Գեղամյանին համարում է դասական ընդդիմադիր լիդեր ու երբ Գեղամյանը մոտենա կենտրոնին, ինքը հաճույքով դաշինք կկազմի: Ինչ վերաբերում է Ստեփան Դեմիրճյանին, պրն Կարապետյանը նրան հայկական Լենին է անվանում՝ համարելով ժամանակավոր, էմոցիոնալ առաջնորդ: Իսկ Գեղամյանին անցած նախագահական ընտրություններին, Կարապետյանի խոսքով, ընդդիմությունն ու իշխանությունները «քցեցին»:

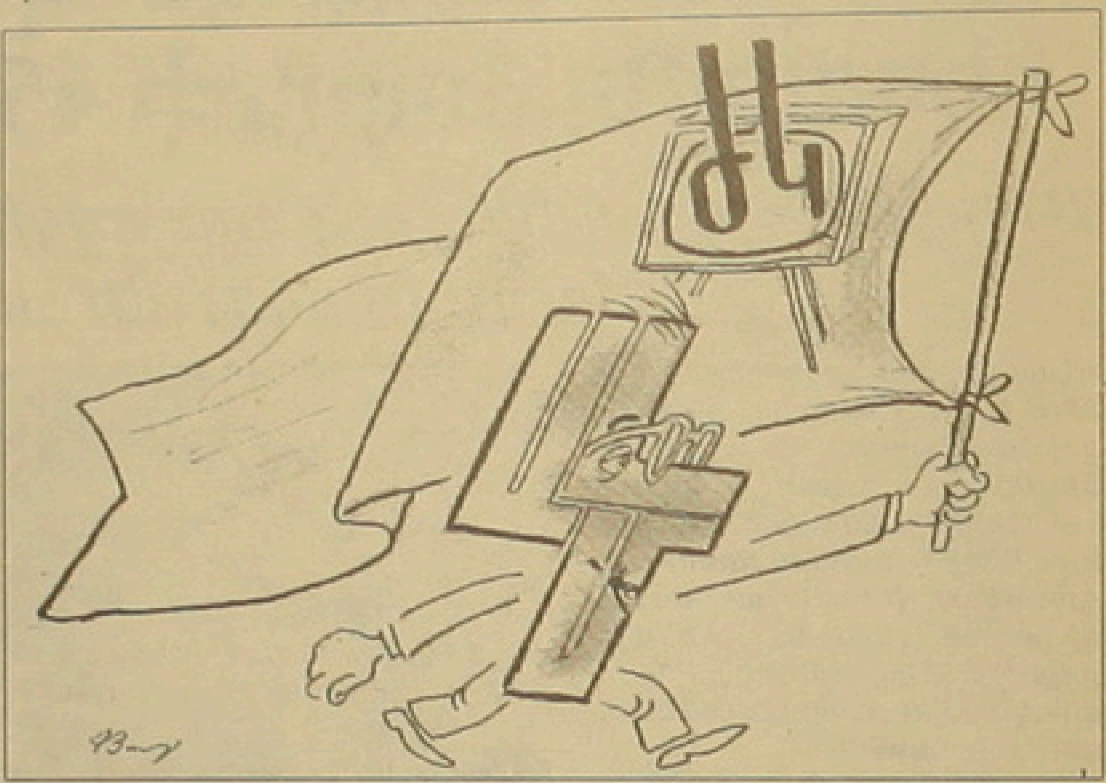

Ի դեպ, երեկվա համագումարին երկրորդ դեմքի մակարդակով ներկայացված էր Ազգային միաբանությունը: Եկել էին նաեւ Դեմկուսի, ԱԺՄ ներկայացուցիչները:

Տիգրան Կարապետյանի ղեկավարած կուսակցությունը խորհրդարան կփորձի մտնել ե՛ւ մեծամասնական, ե՛ւ համամասնական ընտրակարգերով՝ առաջին դեպքում 4, երկրորդում՝ 20 պատգամավորության թեկնածու առաջադրելով: Ինչ վերաբերում է Տիգրան Կարապետյանին, նա գերադասում է Ազգային ժողովում հայտնվել մեծամասնական ընտրակարգով, այն էլ իր հայրենի թաղից՝ Կայարանից:

Այս հանգամանքին նա մեծ ուշադրություն է դարձնում եւ ասում է, որ պատգամավորության թեկնածուների ցուցակում ընդգրկել է եւս մեկ կայարանցու՝ իր ընկերներից:

Թերահավատորեն վերաբերվելով Տիգրան Կարապետյանի՝ գալիք Ազգային ժողովում հայտնվելուն, արդեն զգալի է դառնում քաղա-խնամիական հարաբերությունների հավանականությունը:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Պիտեր Այֆեր. «Այս ընտրություններում մենք թեկնածու չունեինք»

Բայց ԵԱՀԿ դիտորդների ու դիտողությունների պակաս չզգացվեց

ԵԱՀԿ եւ ԱՊՀ դիտորդական խմբերի եզրակացությունները Հայաստանի նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ ոչ այնքան հարցեր պարզաբանեցին, որքան նոր հարցադրումների տեղիք տվեցին: Մեկի չափանիշներով ընտրությունները ժողովրդավարական էին, մյուսի չափանիշներով՝ ընդհակառակը: Հետաքրքրականն այն է, որ ԱՊՀ-ն գրեթե ողջ կազմով ԵԱՀԿ-ի մեջ է, եւ այս տեսակետից ստեղծված իրավիճակն առավել քան հետաքրքրական է: Թե ինչու նման հակասական դիրքորոշումներ արձանագրվեցին, ինչի արդյունք ու հետեւանք էին դրանք, փորձեցինք պարզել ԵԱՀԿ դիտորդական առաքելության խմբի ղեկավար Պիտեր Այֆերից:

Սկզբից եւեթ նշենք, որ պրն Այֆերի արտահայտած մտքերը հավելյալ մեկնաբանությունների կարիք են զգում վերջին իրադարձությունների ֆոնի վրա, ինչին կանդրադառնանք հետագայում:

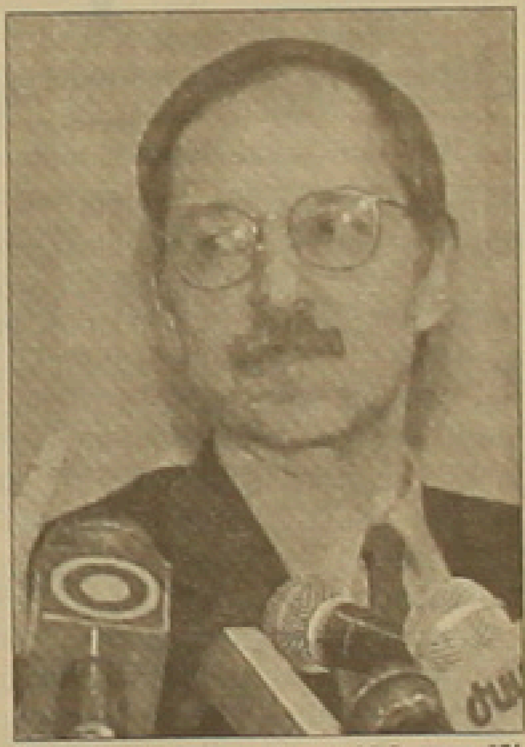

– Պրն Այֆեր, Հայաստանում նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլից հետո ձեր ղեկավարած ԵԱՀԿ դիտորդական առաքելության եզրակացությունից հետո ընդդիմադիր ուժերը սկսեցին ակտիվորեն օգտագործել այն՝ հայտարարելով, թե միջազգային հանրությունն իրենց հետ է: Խնդրում եմ ձեր մեկնաբանությունները:

– Այս ընտրություններում մենք թեկնածու չունեինք: Մենք ազնիվ եզրակացություն կազմեցինք, ազնիվ հաշվետվություն ներկայացրինք ընտրությունների վերաբերյալ ըստ այն ամենի, ինչ տեսել էինք: Մենք ամբողջովին չեզոք ենք եւ հույսով ենք, որ բոլորը լրջությամբ կվերաբերվեն մեր հաշվետվությանը:

– Հայտնի է, որ ԱՊՀ բոլոր երկրները գրեթե ԵԱՀԿ անդամ են, այդ թվում նաեւ Ռուսաստանը: Այնուհանդերձ, ընտրությունների վերաբերյալ ԱՊՀ եւ ԵԱՀԿ դիտորդական խմբերը ծայրահեղ տարբեր եզրակացություններ ներկայացրին: Հետաքրքրական է՝ ԱՊՀ երկրները եւ մասնավորապես Ռուսաստանը որքանո՞վ էին ներկայացված ձեր ղեկավարած խմբում կամ արդյոք նրանք եւս համամի՞տ են եղել եզրակացության բովանդակությանը: Խնդիրն այն է, որ Ռուսաստանի նախագահն արդեն շնորհավորել է գործող նախագահին վերընտրվելու կապակցությամբ:

– Հիմա միանգամից չեմ կարող հիշել՝ արդյոք Ռուսաստանը մտե՞լ է այն 35 երկրների թվի մեջ, որոնք ԵԱՀԿ շրջանակներում դիտորդներ են ուղարկել Հայաստան: Սակայն շատ դիտորդներ ունեինք ԱՊՀ այլ երկրներից: Այսինքն՝ մեր խմբում կային 20–25 դիտորդներ, որոնք ԱՊՀ երկրներից էին:

– Պրն Այֆեր, ԵԱՀԿ եւ ԱՊՀ դիտորդական խմբերի եզրակացությունների ծայրահեղ տարբերությունները նկատի առնելով, որոշակի շրջանակներ այն կարծիքին են, թե դրանք պարզապես Արեւմուտքի եւ Ռուսաստանի միջեւ Անդրկովկասում եւ մասնավորապես Հայաստանում առկա շահախնդրությունների բախման արդյունք էին: Ի՞նչ կարծիքի եք այս մեկնաբանությունների վերաբերյալ:

– ԱՊՀ դիտորդներն ընտրությունները գնահատում էին ըստ իրենց չափանիշների: Մենք ընտրությունները գնահատում ենք ԵԱՀԿ եւ Եվրախորհրդի չափանիշներով: Իսկ Հայաստանը եւ ԵԱՀԿ, եւ ԵԽ լիիրավ անդամ է, իր կամքով է անդամագրվել: Հայաստանը հնարավորություններ ունի կիրառելու այդ չափանիշները: Ժողովրդավարական ընտրություններ անցկացնելն այդքան էլ դժվար գործ չէ: Դրա համար ուղղակի պետք է քաղաքական կամք եւ, իմ կարծիքով, սխալ կլինի ասել, թե Հայաստանը չի կարող նման ընտրություններ անցկացնել:

– Ձեր վերջին ասուլիսում դուք խուսափեցիք հստակ պատասխանել, թե արդյոք ձեր կողմից կոնկրետ նշված ընտրական խախտումները կազդե՞ն ընտրությունների վերջնական արդյունքների վրա: Ո՞րն էր պատճառը: Մյուս կողմից խնդրում եմ ձեր վերաբերմունքը ներկայումս դրանց բացահայտման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների վերաբերյալ:

– Ես խուսափեցի ընտրությունների արդյունքները վավեր կամ անվավեր գնահատելուց, քանի որ ընտրությունները վավերացնելն իմ գործը չէ: Սակայն այն խախտումները, որոնք մենք տեսանք, (օրինակ, քվեատուփերը լցոնելու դեպքերը), փոփոխություններ պետք է մտցնեին ընտրությունների արդյունքներում: Ես կոչ եմ արել պետական մարմիններին պատասխանատվության ենթարկել խախտումներն իրականացրած մարդկանց: Իսկ այն, ինչ արվում է հիմա, օրինական գործընթացներ են, որոնց դեմ ոչինչ չունենք, սակայն եթե վերահաշվարկվի տուփը, որտեղ լցոնված քվեաթերթիկներ կան, դա ոչինչ չի տա: Պետք է ավելի կոնկրետ ու ավելի ակտիվ գործողություններ ձեռնարկվեն, որպեսզի խախտումները բացահայտվեն:

– Ձեր եզրակացության մեջ նշել էիք, թե ԿԸՀ ուղարկված 106 բողոքներից ոչ մեկին չեն պատասխանել: Մինչդեռ ԿԸՀ աշխատակազմի պատասխանատուներից մեկն իր ասուլիսում հայտարարեց, թե դա իրականությանը չի համապատասխանում, բողոքների 90–95 տոկոսին պատասխանել են: Ինչպե՞ս կմեկնաբանեիք այս իրողությունը:

– Նա պատասխանում էր ոչ այն հարցին, որը մենք էինք բարձրացրել: Մեր հաշվետվության մեջ մենք նշել էինք, որ 106 բողոքներից ոչ մեկը չի բավարարվել:

– Կարելի՞ է ձեր վերջին խոսքերը համարել երկրորդ փուլից հետո ստացած տպավորությունների փոփոխություն, եթե նկատի առնենք վերջին ասուլիսում հնչած ձեր այն հռետորական հայտարարությունը, թե հուսալքված եք:

– Ես երբեք չեմ ասել, թե այդ հարցում հոռետես եմ: Հայաստանն արժանի է եւ կարող է ունենալ ժողովրդավարական ընտրություններ: Ես միայն ասել եմ, որ հիասթափված եմ:

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Թիվ 7 ընտրատարածքում կատարված ստուգումներով՝ մի քանի ձայնի տարբերություն

Թիվ 7 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը, որի վերահսկողության տակ գտնվում են 22 ընտրական տեղամասեր, ստացել էր 11 տեղամասերի վերաբերյալ դիմում-բողոքներ: Երեկ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ այդ մասին նշեց թիվ 7 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Հարություն Խաչատրյանը:

Մարտի 5-ին կայացած նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլի քվեարկության արդյունքներն ամփոփելուց հետո՝ հաջորդ օրը մինչեւ 14.00-ն թիվ 7 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը ստացել է հիշյալ 11 դիմում-բողոքը: Հիմնականում այն բովանդակությամբ, թե Ստեփան Դեմիրճյանի վստահված անձինք հաշվարկման գործընթացում չեն կարողացել տեսնել քվեաթերթիկների ողջ փաթեթը:

Չնայած, ըստ հանձնաժողովի նախագահ Հարություն Խաչատրյանի, վստահված անձանց ցանկացած պահանջ բավարարվել է, ոչ մի վստահված անձ իրեն քվեաթերթիկ ցույց տալու պահանջ ներկայացնելու իրավունքից, ըստ էության, չի օգտվել:

Ինչեւէ, մարտի 9-ին, ժամը 12.00-ին թիվ 7 ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովն իր նիստում քննարկել է 11 դիմում-բողոքները եւ որոշել, որ 5 ընտրական տեղամասերում կատարվեն ստուգումներ: Ըստ այդմ, ստուգումներ են անցկացվել 0138/07, 0141/07, 0145/07, 0151/07, 0152/07 տեղամասերում, որտեղ բացվել են փաթեթները: Ստուգման արդյունքում ի հայտ են եկել չնչին տարբերություններ:

Թիվ 7 ընտրատարածքի ընդհանուր տվյալներով, մինչ ստուգումները Ստեփան Դեմիրճյանի օգտին արձանագրվել է 9.004 կողմ ձայն, Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին՝ 14.625:

Ստուգման ժամանակ վստահված անձանց հնարավորություն է տրվել ստուգել նաեւ ընտրացուցակներում առկա ստորագրությունները, իրենց հետ բերված հանրապետությունից բացակա մարդկանց ցանկի հետ, ճշտելու, թե արդյոք այդ բացակաների փոխարեն քվեարկված է, թե ոչ: Մասնավորապես 85, ըստ վստահված անձանց, բացակայողներից 6-ի անունների դիմաց է միայն եղել ստորագրություն: Սա, ըստ Հարություն Խաչատրյանի, երեւութային չէ: Ստուգման ժամանակ ներկա են եղել նաեւ ԵԱՀԿ դիտորդները, վստահված անձինք:

Արդյունքում՝ թիվ 7 ընտրատարածքում Ստեփան Դեմիրճյանի ձայներն ավելացել են 3-ով, կազմելով 9.007, Ռոբերտ Քոչարյանի ձայները պակասել են 7-ով, եւ կազմել է 14.618: Անճշտությունները եղել են 102:

Նշենք, որ այս ընտրատարածքում Ստեփան Դեմիրճյանը հաղթել է 22-ից 2 ընտրատեղամասերում:

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը բավական հետաքրքրական մի օրինակ բերեց: Տեղամասերից մեկում Ստեփան Դեմիրճյանի վստահված անձը նախ գրավոր շնորհակալություն է հայտնել տվյալ տեղամասի հանձնաժողովի նախագահի աշխատանքի կապակցությամբ, ապա նրա անունով ստացվել է բողոք, թե տեղամասում ամեն ինչ չէ, որ թափանցիկ է եղել:

Պրն Խաչատրյանի այն հարցին, թե արդյոք շնորհակալություն հայտնելիս բռնություն կամ ճնշում գործադրվե՞լ է վստահված անձի նկատմամբ, վերջինս պատասխանել է, որ շնորհակալություն հայտնելուց հետո է ինքը որոշ տեղեկատվություն ստացել, որի հիման վրա էլ ներկայացրել է բողոք:

Այս փաստը հետաքրքրական է այնքանով, որ վստահված անձը տեղամասում չէ, որ տեղեկացել է այդ տեղամասում կատարվածի մասին: Ա. Հ.

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Տեղական դիտորդները երկրորդ փուլում նշում են ե՛ւ դրականը, ե՛ւ բացասականը

Երեկ «Ընտրությունը քոնն է» հասարակական կազմակերպությունը հրապարակեց իր նախնական հայտարարությունը նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլի ընթացքում իրականացրած դիտորդական առաքելության արդյունքների վերաբերյալ:

Կազմակերպության դիտորդները եղել են ընտրատեղամասերի շուրջ 50 տոկոսում: Կազմակերպությունը դրական է գնահատում հեռուստաբանավեճի կազմակերպումը, ՍԴ համաձայնությունը՝ թեկնածուներից մեկի հայցը քննության առնելու վերաբերյալ:

Ընդհանուր առմամբ, երկրորդ փուլի նախընտրական ժամանակահատվածն, ըստ կազմակերպության, խաղաղ էր եւ հանդարտ՝ բացառությամբ ընդդիմության քարոզարշավի շուրջ 200 մասնակիցներին վարչական պատասխանատվության ենթարկելուց: Իսկ երկրորդ փուլում ընդհանրապես որեւէ որակական առաջընթաց առաջին փուլի համեմատ չի գրանցվել:

«Ընտրությունը քոնն է» ՀԿ-ն ընտրական հանձնաժողովների կապակցությամբ հայտարարության մեջ նշում է, որ դրանցում մրցակցող կողմերը ներկայացված են անհավասար: Եղել են դեպքեր, երբ հանձնաժողովները գործել են ոչ լրիվ կազմով, 9 անդամի փոխարեն 8-ով կամ 7-ով:

Ընտրացուցակները դարձյալ զերծ չեն եղել թերություններից: Ոստիկանության աշխատակիցները կամ անգործություն են ցուցաբերել, կամ մշտապես գտնվել են տեղամասային կենտրոններում եւ այլն:

Ընտրակարգի եւ ձայների հաշվարկի ժամանակ արձանագրված խախտումներն, ըստ կազմակերպության, հետեւյալն են. հանձնաժողովի անդամների պարտականությունները քվեարկության օրը վիճակահանությամբ չեն բաշխվել մի քանի տեղամասերում: Մի տեղամասում քվեաթերթիկների ստորագրությունը կատարվել է առանց վիճակահանության: Որոշ տեղերում համապատասխան քանակով քվեախցեր չեն ձեւավորվել, արձանագրվել են բաց քվեարկության, գրանցում չունեցողների քվեարկելու փորձեր:

Ինչ վերաբերում է ձայների հաշվարկի ժամանակ թույլ տրված խախտումներին, ապա դրանք, ըստ կազմակերպության, հետեւյալն են. քվեաթերթիկների թվի եւ ստորագրությունների թվի անհամապատասխանություն, ուրիշի փոխարեն քվեարկելու դեպքեր:

Քվեատուփերը լցոնելու դեպքեր են արձանագրվել Աշտարակում, Արաբկիրում, Էրեբունիում:

Վստահված անձանց կապակցությամբ՝ որոշ տեղամասերում արձանագրվել են իրավունքների չարաշահման դեպքեր, նաեւ վստահված անձանց եւ դիտորդների իրավունքների սահմանափակման եւ ոտնահարման փաստեր, երբ վերջիններս ընտրախախտումներին խոչընդոտելու փորձեր են կատարել:

Հայտարարության մեջ նշվում է, որ ոտնահարվել են նաեւ «Ընտրությունը քոնն է» կազմակերպության դիտորդների իրավունքները:

Ըստ կազմակերպության, լայնորեն գործարկվել է «քաղաքային հեղինակությունների միջոցով» ընտրակեղծիքները կանխելու հարցում վճռական տրամադրված վստահված անձանց ֆիզիկական հաշվեհարդարի սպառնալիքով ահաբեկելու պրակտիկան:

Որպես առանձին հանգամանք «Ընտրությունը քոնն է» ՀԿ-ն իր հայտարարության մեջ նշում է, որ առաջին փուլում իր դիտորդների նկատմամբ ճնշումների, նաեւ ահաբեկության պատճառով որոշել էր չդիտարկել Արմավիրի մարզի ընտրատեղամասերը: Ըստ միջազգային դիտորդների եւ տեղական կազմակերպությունների տրամադրած տվյալների, իրավիճակն Արմավիրում մնացել է նույնը, արձանագրվել են կոպիտ խախտումներ:

Դատապարտելով դիտորդների իրավունքների եւ նրանց կարծիք հայտնելու ազատության սահմանափակման որեւէ փորձ, կազմակերպությունը վստահություն է հայտնում իր դիտորդների անկողմնակալության եւ ժողովրդավար լինելու կապակցությամբ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Ստեփան Դեմիրճյանը կարող էր հավաքել ձայների 45 տոկոսը»

Սկիզբը՝ էջ 1

Այլապես, ունենալով կազմակերպչական մեծ ռեսուրսներ, ժառանգված քաղաքական ավանդ, քաղաքական ուժերի բազմերանգ, բայց միահամուռ միավորում, Ս. Դեմիրճյանը կարող էր հավակնել ընտրողների ձայների առնվազն 45 տոկոսին:

Մյուս կողմից էլ Ս. Դեմիրճյանի հավաքած ձայները նշանակեցին նրա հաղթանակը մյուս թեկնածուների հանդեպ՝ հաստատելով, որ նա երկրի երկրորդ քաղաքական բեւեռն է:

Գալով Ռոբերտ Քոչարյանին՝ կարելի է վիճարկել, թե որտեղից է սկսվում որեւէ գործող նախագահի կողմից իշխանական լծակներն ընտրապայքարում օգտագործելու սահմանը: Բոլոր երկրներում էլ գործող նախագահները մյուս թեկնածուների հանդեպ առավելություն ունեն, ինչպես շախմատում սպիտակներով խաղացողները: Հետեւաբար հակառակորդները պիտի հաշվարկեին լրացուցիչ այդ հզորությունը: Այս ընտրապայքարում դա կարող էր նշանակել Ս. Դեմիրճյան-Ա. Գեղամյան տանդեմի ստեղծումը, բայց երկուսի հավակնություններն էլ թույլ չտվեցին միավորվել: Չնայած դրա նախապայմանը կար, քանզի պայքարն ընթանում էր նրանց եւ Ռ. Քոչարյանի միջեւ՝ ուղղահայաց կերպով: Այնպիսի տպավորություն էր, թե կա երկու մրցակից՝ Ս. Դեմիրճյան-Ռ. Քոչարյան կամ Ա. Գեղամյան-Ռ. Քոչարյան:

Ռ. Քոչարյանի թիմն էլ շարժվեց հետեւյալ սցենարով՝ ընտրությունների առաջին փուլում ողջ ուշադրությունը կենտրոնացնել Ա. Գեղամյանի վրա եւ տապալել նրան, երկրորդում՝ Ս. Դեմիրճյանին:

– Պրն Աղիբեկյան, ուրիշ ի՞նչ առանձնահատկություններ կմատնանշեք:

– Քարոզարշավի ընթացքում այնպիսի տպավորություն էր, թե նախագահական այս ընտրություններով քաղաքական պայքարը սպառվում է: Մինչդեռ, եթե հաշվի առնենք Ստեփան Դեմիրճյանի, Րաֆֆի Հովհաննիսյանի, Արամ Կարապետյանի, Արամ Զ. Սարգսյանի տարիքը, նրանք հնարավորություն ունեն դեռեւս երեք-չորս նախագահական ընտրությունների մասնակցելու: Սա կապված էր նաեւ ԱԺ առաջիկա ընտրությունների հետ: Եվ քանի որ խորհրդարանական ընտրությունները, փաստորեն, ներհյուսվել էին նախագահականին, մի երեւույթ եւս ակնհայտ էր: Այն քաղաքական գործիչները, որոնց պատգամավորական մանդատ վերստանալու հնարավորությունը նվազագույն էր, ստիպված էին միավորվել առավել հզոր դեմքերի շուրջը: Բայց, կարծում եմ, անցած գործընթացները բացասական տրամադրություն ստեղծեցին:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Միմյանց շեղ աչքերով նայելու ժամանակները

Նախագահական ընտրություններում պարտություն կրեց հայ լրագրությունը

Անդրանիկ Մարգարյանը հրաժարվել է Հանրային հեռուստատեսության «Հայլուր», «Երեկոյան Երեւան» եւ այլ ծրագրեր դիտելուց, որոնք առնչվում են Հայաստանի Հանրապետության նախագահական ընտրություններին: Ընտանիքի անդամներին եւս փորձում է հնարավորինս հեռու պահել հեռուստատեսության «նախագահական» ծրագրերից: Հողագործ Մարգարյանի խոսելու առոգանությունից, ասածները կրճտացնելու ձեւից տպավորություն էր ստեղծվում, որ հեռուստացույցի արկղը բացասաբար էր անդրադարձել երեք երեխաների հոր նյարդային համակարգի վրա:

Հայաստանի հյուսիսարեւելյան կողմերում մարդիկ ընտրության լայն հնարավորություն չունեն: Հիմնականում բելառուսական արտադրության սեւ-սպիտակ հեռուստացույցները ընդամենը որսում են հայկական երկու ալիքներ՝ Հանրայինը եւ «Պրոմեթեւսը»:

««Հայլուրի» Սյունիքի մարզի թղթակիցը երկրորդ փուլի արդյունքները հաղորդելիս ուրախությունը չէր կարողանում թաքցնել: Իմ մեջ տպավորություն ստեղծվեց, որ Ռոբերտ Քոչարյանի պարտության դեպքում այդ լրագրողը հայության առջեւ էկրանից լացելու է», պատմում է գործող նախագահին քվե տված ուսուցչուհի Անժելան:

Իմ կոմունիստ ծանոթներից Գուրգենը մասնակցել է նախագահական բոլոր ընտրություններին, երկու անգամ ձայն է տվել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, ապա՝ Կարեն Դեմիրճյանին, իսկ այս անգամ՝ որդուն: Գուրգենը հաճույքով պատմում է ամերիկացի եւ եվրոպացի «հիմարիկալիստներից», որոնք նշում են, որ նախագահական ընտրությունների երկու փուլերն անցել են լուրջ խախտումներով: Ուղնուծուծով կոմունիստ իմ ծանոթն արդեն մեկ ամիս ոչխարներին հանդից սովորականից շուտ է բերում, որպեսզի հասցնի ռադիոընդունիչով լսել «Ազատություն» եւ «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանների հաղորդումները: «Միայն նրանք են ճիշտ խոսում, հեռուստացույցը ծայրից ծայր սուտ է», ասում է Գուրգենը:

Այս կողմերում ռադիո չկա արդեն մի քանի տարի: Հատկապես նրանք, ովքեր ձայն են տվել Ստեփան Դեմիրճյանին, այստեղից-այնտեղից ռադիոընդունիչ են ձեռք բերել, որպեսզի լսեն «Ազատություն» եւ «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանները: Թերթեր կարդում են նրանք, ովքեր փող ունեն, իսկ փող ունեցող մարդիկ քիչ են:

«Ամոթ է, չի կարելի մարդուն գիշեր-ցերեկ վարկաբեկել, ամոթ է: Հեռուստացույցը միացնում ես, գովում են իշխանությանը, պտտում ես «Պրոմեթեւս»՝ գովում են Ռոբերտ Քոչարյանին», լեղապատառ է լինում Ստեփան Դեմիրճյանի անուղղելի պաշտպան հորեղբայրս:

Այս ընտրությունները մարդկանց չարացրել են, հոգիները լցրել մաղձով: «Տասնհինգ տարի առաջ փախել եմ Ադրբեջանից, հասել Հայաստան, այս հողի վրա տուն ու տեղ դրել: Տասնհինգ տարի ինձ եւ ինձ նման հազարավոր փախստականներին անվանում են թուրք կամ թուրքի «մասոռով» հայ: Ես եւ մեր ամբողջ գյուղը՝ հինգ հարյուրից ավելի ընտրող, քվեարկել ենք Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին ու լավ ենք արել, 100 տոկոս ձայն ենք տվել: Թե չէ, որ Դեմիրճյանի տղան թագավոր դառնար, իմ կյանքը փոխվելո՞ւ էր, կամ ինձ չէի՞ն ասելու թուրքի «մասոռով» հայ», տաքսում նստած «հայաստանցու» վրա բղավում է զորականցի Աշոտը՝ միջին տարիքով Չարդախլու գյուղից բռնագաղթածը, ով տասնյակ նոյեմբերյանցիների հետ Սադախլոյի սահմանամերձ շուկայում «համբալություն» է անում «վրացու, ադրբեջանցու ու երեւանցու համար»:

«Ես ընտրել եմ Դեմիրճյանին, բայց անընդունելի եւ վտանգավոր եմ համարում, երբ Քոչարյանին պիտակում են ղարաբաղցի: Չի կարելի հայ ժողովրդի երկու հատվածների միջեւ, ինչը մեր պատմության ողբերգության հետեւանքն է, տարբերություն դնել, հայաստանցուն չարությամբ լցնել ղարաբաղցիների դեմ: Այս հարցում միայն ընդդիմությունը չէ մեղավոր կամ առանձին մարդիկ, ովքեր զբաղված են մեր դժվար կյանքը ղարաբաղյան հարցով, ղարաբաղյան պատերազմով եւ ընդհանրապես ղարաբաղցիներով պայմանավորելով: Իմ երկու ջահել տղաներն աշխատանք չունեն, իմ ընտանիքը լավ չի ապրում, բայց հեռուստացույցով գիշեր-ցերեկ ինձ ուզում են համոզել, որ այսօր երեկվանից լավ եմ ապրում», ասում է աշխատանք սիրող ու ամբողջ կյանքը քրտինքով ապրած Վանիկ Գորգինյանը, որի տղան կամավոր ծառայել ու վերջերս է վերադարձել Ստեփանակերտից:

Տասնյակ մարդկանց հետ եմ զրուցել ընտրությունների օրերին, հետընտրական շրջանում: Նրանցից շատ-շատերը, այդ թվում Քոչարյանի մոլի պաշտպանները, ասում են, որ հայկական հեռուստատեսությունը գործող նախագահին չափից դուրս, անհարկի գովաբանելով, հարվածեց նրա վարկանիշին:

«Քոչարյանը նախընտրական քարոզչության էր եկել: Մի անձնավորություն, որ տեղացիների շրջանում բոլորովին էլ բարի համբավ չունի, նախագահին թուր նվիրեց: Քոչարյանը վերցրեց թուրը, իսկ հեռուստատեսությունն ութ անգամ այդ կադրերը ցույց տվեց: Ես գիտեմ շատերին, ովքեր պատրաստ էին Քոչարյանին ձայն տալ, բայց այդ կադրերը դիտելուց հետո մտքները փոխեցին», ասում է Արտաշես Գեղամյանի փրկության ծրագրին հավատացող Գրիշա Մարկոսյանը:

«Հայլուրի» այդ հաղորդավարուհին իր հեգնական տոնով կյանքս ուտում է», ավելացնում է դպրոցական երեք երեխաների հայր Ժիրայր Սարուխանյանը:

«Ամեն ինչում չի կարելի իշխանություններին մեղադրել: Այս տարի Նոյեմբերյանում մի փուչ հասիկ չի ցանվել: Չի ցանվել նաեւ հարեւան Դովեղի 150 հեկտար ցանքատարածությունը: Սահմանամերձ երկու գյուղերում՝ Կոթիում եւ Բերդավանում մարդիկ արտ են ցանել: Հիմա ասա, ո՞րն է Քոչարյանի մեղքը: Մեղավոր են համայնքապետները, ովքեր ամեն ինչ արդարացնում են երկրի դժվար վիճակով: Ես ընտրել եմ Քոչարյանին, բայց համաձայն եմ, որ լրագրողները նրան տեղի-անտեղի շատ են գովում, մյուս թեկնածուներին՝ հեգնում», ավելացնում է Գուրգեն Գիշյանը:

««Օրակարգ» ծրագիրը երեք հյուրի է կանչում՝ դաշնակցական Աղվան Վարդանյանին, «Օրինաց երկրի» Սերգեյ Երիցյանին եւ հանրապետական Տիգրան Թորոսյանին: Ու երեքը միասին՝ գումարած հաղորդավարը, գովում են Քոչարյանին, փնովում Դեմիրճյանին, Գեղամյանին», ասում է Արթուր Մամյանը:

Մարդկանց հետ անհնար է վիճել, համոզել հակառակը: Ընտրությունները լուսաբանող լրատվամիջոցներն ակնհայտորեն քաղաքականացվել են, դարձել այս կամ այն թեկնածուի, ուժի խոսափողը: Ընդդիմադիր եւ Ստեփան Դեմիրճյանին սատարող լրատվամիջոցները ոչնչացնում էին գործող նախագահին, վերջինիս պաշտպանող քաղաքական ուժերին, կուսակցության ղեկավարներին: Հակառակորդին հեգնելու, ոչնչացնելու մարտավարությունն էին ընտրել նաեւ իշխանամետ լրատվամիջոցները: Նախագահական ընտրություններում հայ լրագրությունը պարտություն կրեց: Մեր՝ լրագրողների ջանքերով թշնամություն, ոխ, մաղձ սերմանվեցին հայ ժողովրդի մեջ: Փաստերը ներկայացնելու փոխարեն լրատվամիջոցները առաջնորդվեցին զգացմունքային, անձնական տեսակետներ ներկայացնելով, շարքային քաղաքացու, ընտրողի վզին փաթաթելով իրենց սեփական դիտարկումները, կարծիքը:

Մինչդեռ մարդիկ այնքան էլ միամիտ չեն, որքան մենք ենք պատկերացնում: Մերկ քարոզչությունը բերում է հակաքարոզչություն:

«Գեղամյանին Սեւանում շալակած տանում էին, Դեմիրճյանի ոտքերի առաջ ոչխարներ մորթում: Մարդ ինչքան պետք է անխելք, անինքնասեր լինի՝ շալակում է թեկնածուին, մյուսի ոտքերի տակ գլխատում իր նեղ օրվա ունեցվածքը: Ով էլ գա, նստելու է իմ ու ինձ նմանների ուսերին: Ես ընտրել եմ Քոչարյանին: Լավ թե վատ՝ երկիրը խաղաղ է պահում, թե որ նորը եկավ՝ ի՞նչ է փոխվելու: Իմը բահն ու գերանդին է», ասում է Սերյոժա Ալեքսանյանը:

«Դեմիրճյանի կողքին ո՞վ է կանգնած՝ Արամ Կարապետյանը: Այդ մարդը հեռուստաէկրանից երեք միլիոն ժողովրդին լկտիաբար ասում է, որ «մինչեւ փետրվարի 19-ը մատ եմ թափ տվել, նրանից հետո՝ ուրիշ բան եմ թափ տալու»: Էն օրն էլ՝ մարտի 8-ին, հայ կանանց միտինգն էր վարում: Սա չէ՞ քո Դեմիրճյանի տղան», ավելացնում է Սասուն Խաչիկյանը:

«Ի՞նչ են ուզում Դեմիրճյանից: Ընտրություններից առաջ վարկաբեկում էին, ընտրությունները վերջացել են, հիմա էլ հեգնում են: Չի կարելի մարդուն հանել հոգեկան հավասարակշռությունից», ասում է Արտակ Հարությունյանը:

Նյարդայնացած Հայաստանը կարծես թե մտադրություն չունի ազատվելու, հրաժեշտ տալու այս անառողջ մթնոլորտին:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Նոյեմբերյան

Հ. Գ. Այս թղթակցության մեջ հիշատակված մի քանի անձանց անունները փոխված են՝ իրենց ցանկությամբ: Դժվարանում եմ ասել, թե ինչու են ժողովրդավարական Հայաստանում մարդիկ խուսափում ինչ-որ բանից: Միգուցե սա էլ է նյարդայնացման հետեւանք:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԻՑ

Դյուրըմբռնումը՝ հանդուրժողականության պայման

Հայաստանում նախագահական ընտրությունների ողջ ընթացքին Արցախը հետեւում էր զուսպ լարվածությամբ: Ընտրապայքարի գործընթացին չմիջամտելու նպատակադրությունը ճիշտ վերաբերմունք էր, թերեւս, այն առումով, որ ընդդիմության շեշտված հատվածամտությունը կարող էր առավել լայն շահարկման առարկա դառնալ: Որտեղացի լինելու պարագան, բարեբախտաբար, մեծ շրջանառություն չգտավ, եւ ողջախոհության հաղթանակը հենց կարելի է համարել ընտրությունների գլխավոր արդյունքը:

Տեղական հեռուստատեսության հարցախույզները փաստեցին, որ Արցախում բնավ անձնավորված չեն տեսնում ՀՀ նախագահի պաշտոնը, այլ կարեւորում են նախ եւ առաջ երկրի ղեկավարի պատասխանատվությունը ղարաբաղյան հիմնախնդրի արդարացի լուծման ջանքերում: Միեւնույն ժամանակ նրանք փայփայում են այն համոզմունքը, որ հաջորդ նախագահական ընտրություններում Ղարաբաղը եւս մասնակցություն կունենա քաղաքական օրինավոր իրավունքով:

Մեկնաբանելով հայաստանյան ընտրությունները, ԼՂՀ Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ, ՀՀ խորհրդարանի նախկին պատգամավոր Վահրամ Աթանեսյանը **«Ազգի»** թղթակցի հետ ունեցած զրույցում նշեց, որ ընտրությունների երկու փուլով անցկացումն ինքը գնահատում է իբրեւ ժողովրդավարության դրսեւորում: Այս տեսակետից նա ողջունելի համարեց, որ Ռոբերտ Քոչարյանին աջակցող քաղաքական ուժերը չփորձեցին պնդել իրենց թեկնածուի արդեն առաջին փուլում ընտրված լինելը:

Մարտի 5-ի քվեարկության արդյունքներն արտացոլում են ՀՀ քաղաքական ուժերի իրական հարաբերությունները, նշեց Վ. Աթանեսյանը: Այն փաստը, որ Ստեփան Դեմիրճյանը ստացել է քվեների մեկ երրորդը, վկայում է, որ նա լուրջ քաղաքական դեմք է Հայաստանի Հանրապետությունում: Նախագահ Ռ. Քոչարյանը, ըստ խորհրդարանականի, իշխանություններն առհասարակ՝ պետք է կարողանան լավագույնս օգտագործել ոչ միայն իրենց սատարող, այլեւ ընդդիմության քաղաքական ռեսուրսները, մանավանդ որ առջեւում ՀՀ խորհրդարանական ընտրություններն են:

Ժողովրդավարության գործնական արտահայտություններից մեկը նշելով ուժեղ ընդդիմության առկայությունը, Վ. Աթանեսյանը նաեւ կարծիք հայտնեց, որ ընդդիմությունն իր հերթին պետք է լինի կառուցողական: Հանրահավաքներով կամ երթերով ընտրությունների արդյունքները վիճարկելը անհեռանկարային քայլ է, ընդամենը՝ պոպուլիզմ, որը նպատակ ունի համահավաք պահել ստացած 500.000 ձայները՝ մինչեւ խորհրդարանական ընտրություններ: Դա էլ յուրօրինակ քարոզչություն է, ասաց արցախցի խորհրդարանականը, որը բնական կարելի է համարել: Անընդունելին, տվյալ դեպքում, իշխանությունը բռնազավթելու, այն չճանաչելու կամ էլ վրեժխնդրության կոչերն են: Հարկ է չմոռանալ նաեւ, հիշեցրեց Վ. Աթանեսյանը, որ Ս. Դեմիրճյանին կողմ քվեարկած քաղաքացիները ներկայացնում են ոչ միայն ՀԺԿ-ն, ուստի մեկ երրորդ ընտրախավի պահպանումը լուրջ խնդիր է լինելու:

Նշելով, որ ՀՀ քաղաքական դաշտում գերակայում են ձախ ազգային գաղափարախոսության արժեքները, Վ. Աթանեսյանն ափսոսանք հայտնեց, որ երկրում դեռեւս չի ձեւավորվել ազատական գաղափարախոսություն: Խորհրդարանական ընտրություններից հետո իշխանությունները պետք է ձգտեն ապահովել տարաբեւեռ քաղաքական դաշտը, հնարավորություն ստեղծելով նաեւ լիբերալ քաղաքական բեւեռի ձեւավորման համար:

Դատելով ՀԺԿ-ի քաղաքական դրույթներից, ըստ Վ. Աթանեսյանի, այն չի կարելի եվրոպական չափանիշներին համապատասխան ազատական համարել, սակայն կուսակցության շուրջ լիբերալ գաղափարախոսության ձեւավորումը հնարավոր է, ինչը նաեւ անհրաժեշտ է իշխանություններին: Նման գաղափարախոսության առկայությունը հնարավորություն կընձեռի իշխանություններին արտաքին շփումներում հարկ եղած դեպքում խուսանավելու կամ դիվանագիտական մանեւրներ կատարելու:

Անդրադառնալով Հայաստանի ներքաղաքական վիճակին, Վ. Աթանեսյանն այն բանականության սահմաններում գնահատեց, որովհետեւ անտրամաբանական կլիներ, իրոք, ընդդիմության կողմից պարտությունն հաճույքով ընդունելը:

Ինչքան շուտ ընդդիմությունն ազատվի ամբոխավարությունից, այնքան դյուրըմբռնելի կլինի իշխանությունների համար, իսկ դա հանդուրժողականության հիմնական պայմաններից մեկն է: Պետք է ձգտել հենց դրան:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Ստեփանակերտ

ԱԶԳ

Միջազգային

ՃԳՆԱԺԱՄ

Վճռական շաբաթ իրաքցիների համար

Իրաքի համար բախտորոշ շաբաթ է սկսվել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում, որտեղ ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Իսպանիայի առաջարկած բանաձեւով մարտի 17-ը համարվում է Բաղդադի լիակատար զինաթափման վերջնաժամկետ:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ կիրակի օրը ՄԱԿ-ի տեսչական հանձնախմբի ներկայությամբ իրաքցիները ոչնչացրել են «Ալ Սամուդ» տիպի 6 նոր հրթիռ, 11 մարտագլխիկ, ինչպես նաեւ ուղղորդման ու վերահսկման համակարգերի բաղադրիչներ: Իրաքցի բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկի խոսքերով, «տեսչական ստուգումների 3 ամիսները ցույց տվեցին, որ Իրաքը զանգվածային բնաջնջման զենք չունի», թեեւ ամերիկացիներն ու անգլիացիները հակառակն են պնդում:

ԱԽ առաջիկա ժողովների ժամանակացույցին նվիրված խորհրդակցությունների նախօրեին ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը վստահություն է հայտնել, թե ԱԽ-ում հնարավոր կլինի 15 անդամներից 9-ի կամ 10-ի քվեներն ստանալ Իրաքի դեմ ուժի գործադրում թույլատրող բանաձեւ ընդունելու համար: Նա միաժամանակ զգուշացրել է, որ Ֆրանսիայի վետոն «լուրջ հետեւանք» կունենա ֆրանս-ամերիկյան հարաբերությունների վրա:

Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Ջեկ Սթրոն LWT հեռուստաալիքով հայտարարել է, թե իր երկիրն «իրեն իրավունք է վերապահում որոշումներ ընդունել, եթե անհնար լինի ՄԱԿ-ում համաձայնության հասնել» նոր բանաձեւի առթիվ: Ավելի վաղ նույն ոգով արտահայտվել էր նախագահ Ջորջ Բուշի խորհրդական Կոնդոլիզա Ռայսը:

Ամեն ինչից երեւում է, որ ընդդիմախոսներին համոզելը դյուրին չի լինելու: Չիլիի նախագահ Ռիկարդո Լագոսը շաբաթ օրը պատերազմի կողմնակիցներին մեղադրեց, թե «բավարար ժամանակ չեն տալիս» Բաղդադին: Ֆրանսիայի արտգործնախարար Դոմինիկ դը Վիլպենը ԱԽ ոչ մշտական անդամներ Անգոլայում, Կամերունում եւ Գվինեայում շրջագայություն է սկսել, որպեսզի դրանց ղեկավարներին հորդորի ԱԽ-ում դեմ քվեարկել անգլո-ամերիկյան բանաձեւին:

ՉԺՀ նախագահ Ցզյան Ցզեմինը երեկ առավոտյան Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերի հետ հեռախոսազրույցի ընթացքում արտահայտվել է Իրաքում տեսչական ստուգումների խորացման օգտին:

Ռուսաստանը մտադիր է ամեն կերպ խոչընդոտել ԱԽ-ում նոր բանաձեւի ընդունմանը, իսկ ԱՄՆ-ի հակաիրաքյան միակողմանի գործողությունները կհամարեր «ՄԱԿ-ի խարտիայի ոտնահարում»: Վատիկանում Հովհաննես-Պողոս Բ պապը հայտարարել է, որ պատերազմի եւ խաղաղության միջեւ ընտրությունը հավասարազոր է բարու եւ չարի միջեւ ընտրության:

Վերջ հաճոյակատարությանը

Մարտի 5-ի «Գրենմա ինտերնեշնլ» ինտերնետային էջի վերոնշյալ վերնագրով հոդվածի հեղինակ Անջի Թոդը, կոչ անելով վերջ տալ ԱՄՆ-ին հաճոյանալու քաղաքականությանը, գրում է, որ վերջերս աննախատեսելի երեւույթներ են տեղի ունենում Լոնդոնում, հատկապես քաղաքական ասպարեզում:

Մեկուկես միլիոնանոց ամբոխը Լոնդոնի կենտրոնական փողոցներն էր դուրս եկել ամենեւին էլ ոչ ազգային քաղաքական կարեւոր մի հարցի առնչությամբ, ինչպիսիք, ասենք եվրոպայի հետ միաձուլվելն է, անշարժ գույքի գների անհավանական թվացող աճը, կամ էլ գործազրկությունը: Նրանք երթ էին կազմակերպել Իրաքի դեմ Միացյալ Նահանգներ-Մեծ Բրիտանիա համատեղ նախապատրաստվող պատերազմի դեմ բողոքելու համար:

Ազդեցությունն այնքան ցնցող էր, գրում է հեղինակը, որ Քենտրբերիի անգլիական եկեղեցու արքեպիսկոպոսն ու Վեստմինստերի կաթոլիկական եկեղեցու արքեպիսկոպոսը համատեղ հայտարարություն հրապարակեցին՝ կտրականապես մերժելու Իրաքի դեմ պատերազմելու անհրաժեշտությունը:

Մյուս կողմից, տասնյակ երկհարկ ավտոբուսներ Իրաք գնալու մտադրությամբ առանձին մարդկանց փոխադրեցին օդանավակայաններ: Արձագանքելով ամերիկացի Քեն Նիկոլսի (նա 1991 թ.-ին մասնակցել էր Ծոցի պատերազմին) կոչին, նրանք նույնպես «պատրաստ էին մեռնել հանուն խաղաղության եւ արդարության, քան բարգավաճել պատերազմի եւ զանգվածային սպանությունների հաշվին»: Լոնդոնում անցյալ շաբաթ «Գրինպիս»՝ կանաչների կազմակերպության բողոքողները «շղթայելով» իրենք իրենց լոնդոնյան մի շարք բենզինի լցակայանների շուրջ, կանգնեցրին առեւտուրը որոշ ժամանակ:

Մի կին համոզված էր, որ պատերազմում առաջին քայլը կատարելն «աններելի» հանցագործություն է: Մեկ ուրիշը խոսքերը Բլերին ուղղելով, բանականության կոչ էր անում եւ պահանջում չհակառակվել ժողովրդի կարծիքին: Ընդդիմադիր կուսակցության ներկայացուցիչն այդ առթիվ նշեց, որ «Բլերն այլեւս սպառել է ժողովրդին համոզելու իր կարողությունը»: Դրա լավագույն ապացույցը խորհրդարանում լեյբորիստական կուսակցության 122 անդամների Բլերի դեմ քվեարկելու փաստն էր, որը վերջին 100-ամյակի «հեղափոխություն» որակեցին շատերը: Նրանք համոզված էին, որ Սադդամ Հուսեյնի դեմ հարուցված «գործը դեռեւս ապացուցված չէ»:

Հեղինակն ավարտում է հոդվածը հիշեցնելով, որ ով էլ լինի (Բլերը թե մեկ ուրիշը) չի կարող անընդհատ խաբել ժողովրդին:

Սպանվել է «Համասի» առաջնորդներից մեկը

Իսրայելը մի նոր սահմանագիծ հատեց՝ շաբաթ օրը Գազայում սպանելով պաղեստինյան «Համաս» արմատական կազմակերպության առաջնորդներից Իբրահիմ ալ Մակադմեհին: Նա 1987 թ. ստեղծված «Համասի» համահիմնադիրն էր եւ դրա զինված թեւի ղեկավարներից մեկը:

Ֆրանսպրեսի տվյալներով, շաբաթ առավոտյան Գազայի արեւմտյան՝ Շեյխ Ռադուան թաղամասի վրա 4 հրթիռ է արձակվել «Ապաչ» ուղղաթիռից: Թիրախը 53-ամյա Իբրահիմ ալ Մակադմեի ավտոմեքենան էր: Պաղեստինցի առաջնորդը եւ իր թիկնապահները զոհվել են այդ հրթիռահարվածներից:

Գազայում զոհերի հուղարկավորությունն ուղեկցվել է զանգվածային ցույցերով, որոնց մասնակցել է 30 հազար մարդ: «Համասի» խոսնակ Աբդելազիզ էլ Ռանտիսին իսրայելցի քաղաքական գործիչներին սպառնացել է պատասխան հարվածներով, միաժամանակ դատապարտելով «Ռամալլայում վարչապետի ընտրությամբ զբաղված» Պաղեստինյան ինքնավարության իշխանությունների անգործունեությունը: Ռանտիսին չի բացառել, որ սպանությունը հետեւանք լինի Իսրայելի եւ Պաղեստինի անվտանգության ծառայությունների գաղտնի համագործակցության:

Իսրայելի իշխանություններն Իբրահիմ ալ Մակադմեհին համարում էին «գերահաբեկիչ», նրան ամբաստանելով 28 իսրայելցիների մահվան համար: Մասնագիտությամբ ատամնաբույժ պաղեստինցի առաջնորդն արդեն ուսումնառության տարիներին կապված է եղել արմատականների եւ «Մուսուլման եղբայրներ» կազմակերպության հետ մասնակցել հանրահավաքների, հոդվածներ հրապարակել արմատական մամուլում եւ հանդես եկել անձնասպանական ահաբեկչությունների օգտին: Քանիցս բանտարկված է եղել Իսրայելի, ապա Պաղեստինյան ինքնավարության իշխանությունների կողմից, բայց 2000 թ. վերջերին (Ինթիֆադայի սկզբնական փուլում) ազատ է արձակվել:

Անգլիան «ավելորդ» ներգաղթյալներին կուղարկի Ալբանիա

Այն ներգաղթյալները, որոնք փորձում են փախստականի կարգավիճակ ստանալ Մեծ Բրիտանիայում, մոտ ժամանակներս կարտաքսվեն Արեւմտյան Եվրոպայի ամենաաղքատ երկիր Ալբանիա, որտեղ նրանց համար կառուցվել են ճամբարներ: Անգլիական «Թելեգրաֆ» թերթի տվյալներով, Մեծ Բրիտանիայի կառավարությունը մտադիր է նման վարվելակերպ ստեղծել ամբողջ Եվրամիությունում: Թերթը նշում է, որ մարտի 21-ին Բրյուսելում ԵՄ ղեկավարների հանդիպման ժամանակ բրիտանացիները ներկայացնելու են նախագիծ, ըստ որի Եվրոպայի ամենաաղքատ երկրները կկարողանան դրամ վաստակել՝ պահելով փախստականի կարգավիճակ հայցողներին, մինչ նրանց դիմումները քննարկվում են համապատասխան ատյաններում:

Բրիտանացիների նախաձեռնությունը պատճառաբանվում է ներգաղթյալների հարաճուն թվերով: Մեծ Բրիտանիայի ներքգործնախարարության տվյալներով, անցյալ տարի ապաստան ստանալու խնդրանքով իշխանություններին դիմել են ռեկորդային թվով անձինք՝ մոտ 110 հազար մարդ: Լոնդոնում հույս ունեն, որ աղքատ ու հետամնաց Ալբանիա արտաքսվելու հեռանկարը կվախեցնի եւ ապաստան խնդրելու մտադրությունից հետ կպահի ներգաղթյալների մեծ մասին: Եվրոպայի մահմեդական այդ երկրում մեկ շնչին ընկնող տարեկան միջին եկամուտը 800 ֆունտից պակաս է, իսկ գործազրկության մակարդակը մոտ 16 տոկոս է: Հավանական է համարվում գաղթականների ճամբարների կառուցումը նաեւ Խորվաթիայում:

Բրիտանիայի իշխանությունների ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ եթե իրենց առաջարկությունը Եվրամիությունում հավանության չարժանանա, միեւնույն է, իրենք կիրականացնեն վերոհիշյալ ծրագիրը՝ բայց երկկողմ համաձայնությունների հիման վրա:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Էրդողանը Սղերդից պատգամավոր ընտրվեց

Շուտով նա վարչապետի պաշտոնում կփոխարինի Գյուլին

Մարտի 9-ին, ինչպես նախորդ համարում տեղեկացրել էր «Ազգը», Սղերդում պատգամավորական 3 տեղի համար նշանակվել էին միջանկյալ ընտրություններ: Հիշեցման կարգով նշենք, որ նոյեմբերի 3-ի խորհրդարանական վաղաժամկետ համընդհանուր ընտրություններից հետո Սղերդից առաջադրված 3 պատգամավորների ընտրությունը չեղյալ էր հայտարարվել, որի հետեւանքով այդ տեղերը թափուր էին մնացել:

Սղերդի ընտրություններին մասնակցել են 4 կուսակցություններ, որոնցից իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության թեկնածուները ստացել են ձայների 84,8 տոկոսը, իսկ ընդդիմադիր ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության թեկնածուների օգտին քվեարկել է ընտրողների 13,7 տոկոսը: Այսպիսով, ընտրությունները շահել է «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը եւ թափուր 3 տեղերում էլ պատգամավոր են ընտրվել նրա շարքերից առաջադրված թեկնածուները:

Այս կուսակցությունը, որ Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովում՝ Մեջլիսում մինչ այդ պատգամավորական 362 տեղ ուներ, ստանում է եւս 3-ը, այսպիսով ընդհուպ մոտենում խորհրդարանական բացարձակ մեծամասնության ցուցանիշին, որը 550 տեղանոց Մեջլիսում հավասար է 367-ի:

Հարցը, սակայն, սոսկ Մեջլիսում «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության զբաղեցրած 365 տեղերը չեն, այլ նրա նախագահ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը, որը Սղերդից ընտրված պատգամավորների թվում է: Ինչպես հայտնի է, նա պատգամավոր չլինելու պատճառով չէր կարողանում ստանձնել Թուրքիայի վարչապետի պաշտոնը:

Հատկանշական է, որ Էրդողանը մինչ այդ 4 անգամ պատգամավոր էր առաջադրվել, բայց՝ ապարդյուն: Ի դեպ, նա 4 ամսվա բանտարկության էր դատապարտվել հենց Սղերդում 1997-ի հանրահավաքին արտասանած բանաստեղծության հետեւյալ տողերի համար. «Մինարեթները մեր սվիններն են, գմբեթները՝ վահանը»:

Էրդողանի ընտրությունը լայն արձագանք գտավ Թուրքիայում: Թուրքական կենտրոնական թերթերից «Հյուրիեթն» այս փաստն ընտրողներին ներկայացրեց «Էրդողանը վարչապետ» խորագրով, իսկ «Վաթանը»՝ «Չորս օրից վարչապետ է դառնում, իսկ 4 տարի հետո կդառնա հանրապետության նախագահ»: Սա պատահական չէ այն առումով, որ 2007 թ. լրանում է նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի լիազորությունների ժամկետը:

Ինչ վերաբերում է թուրքական հանրային հեռուստատեսությանը, ապա նա տեղեկացրեց, որ Էրդողանն ընտրությունների օրը եղել է Անկարայում, «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության կենտրոնական վարչության շենքում՝ սպասելով արդյունքներին: Այնտեղ է եղել նաեւ Թուրքիայում ԱՄՆ դեսպան Ռոբերտ Փիրսոնը: Թերեւս այդ առումով պատահական չեն թուրքական թերթերը, թե «Փիրսոնն ամբողջ օրը կուսակցության կենտրոնական վարչությունում էր»:

Սղերդում կայացած ընտրությունների արդյունքները բնութագրելով որպես կատարված սխալի ուղղում, Էրդողանն ասել է, որ վարչապետ դառնալուն պես ինքը կառավարության կազմում որոշ նախարարների կփոխի: Ենթադրվում է, որ վարչապետի փոփոխությունը տեղի կունենա ամենասեղմ ժամկետում:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ԿԺԴՀ-ն եւս մեկ հրթիռ է արձակել

Վերջին 2 շաբաթվա ընթացքում ԿԺԴՀ-ն երկիր-ծով դասի 2-րդ հրթիռն է արձակել երեկ կեսօրին: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ այն արձակվել է դեպի հյուսիս-արեւելք եւ ընկել է ճապոնական ծովը: Ճապոնիայի պաշտպանության նախարարության խոսնակը Տոկիոյում ելույթ ունենալով նշել է. «Մենք կարծում ենք, որ արձակումն անմիջական վտանգ չի ներկայացնում մեր երկրի համար»:

Ճապոնիայի պաշտպանության վարչության տվյալներով, կորեացիները

արձակել են ոչ թե բալիստիկ, այլ հականավային հրթիռ: Վարչության պետ Սիգերու Իսիբան խորհրդարանում ելույթ է ունեցել եւ հանգստացրել է պատգամավորներին: Նրա խոսքերով, տվյալ արձակումն անակնկալ չի եղել, քանի որ անցյալ շաբաթ Փենյանը ծանուցել էր ճապոնական ծովում փակ գոտու ստեղծման մասին: Սովորաբար դա նախորդում է հրթիռային փորձարկումներին:

Հարավկորեացի զինվորականների տվյալներով, երեկ եւ փետրվարի 24-ին արձակված հրթիռները եղել են նույնատիպ: Փետրվարի 24-ին արձակված 160 կմ հեռահարության հրթիռը եւս ընկել է ճապոնական ծովը: «Ազգն» այն ժամանակ գրեց, որ դա տեղի էր ունեցել Հարավային Կորեայի նախագահ Ռո Մու Հյունի պաշտոնակալությունից մի քանի ժամ առաջ եւ լուրջ տագնապ առաջացրել այդ երկրում:

Այն ժամանակ Սեուլը եւ Տոկիոն հյուսիսկորեական հրթիռի փորձարկումն ընկալել էին որպես ԿԺԴՀ «ռազմական ուժի ցուցադրում» եւ Փենյանից պարզաբանումներ էին պահանջել Կորեական թերակղզում լարվածության սրման առնչությամբ: Մինչդեռ երկրորդ փորձարկման առթիվ Հարավային Կորեայի եւ Ճապոնիայի արձագանքներն անհամեմատ զուսպ են: Մասնավորապես Ճապոնիայի վարչապետ Ձյունիչիրո Կոիձումին հայտարարեց, թե հրթիռի արձակումը «պատերազմական քայլ» չի եղել: Նա հերթական անգամ հավաստիացրեց, որ Ճապոնիան կփնտրի ԿԺԴՀ-ի հետ հարաբերությունները կարգավորելու ուղիներ:

Միաժամանակ Ճապոնիայի տիեզերական հետազոտությունների ազգային վարչությունը հայտարարեց, որ հատուկ արբանյակ է արձակելու հյուսիսկորեացիների գործողություններին հետեւելու նպատակով: 1998 թ. օգոստոսին Ճապոնիայի վրայով թռած եւ ապա Խաղաղ օվկիանոսն ընկած հյուսիսկորեական բալիստիկ հրթիռը մեծ լարվածություն էր հարուցել տարածաշրջանում: 1999 թ. Փենյանը սառեցրել էր հրթիռային փորձարկումները, բայց այս տարվա հունվարին ԿԺԴՀ-ԱՄՆ հակամարտության սրման պայմաններում սպառնացել էր վերահսկել դրանք:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Ինչպես հայտնի է, Գրիգոր Նարեկացու անմահ ստեղծագործությունը՝ «Մատեանը», սուրբ գիրք է եղել մեզանում: Այն շատ ավելին է, քան որպես գիրք, որպես մշակութային արժեք: Հայ բոլոր գրագետները, նաեւ օտար շատերը ամենաբարձր գնահատականներով են արժեւորել «Մատեան ողբերգութեանը»: Արդեն հազար տարի այս մասին գրում ենք ու ասում, արդեն հազար տարի հաստատում ենք այն միտքը, որ հայի լեզուն չէ, որ խոսում է, բերանը չէ, որ պատմում է, կրակված սիրտն է այրվում երկիրն ու երկինքը բռնած, հզոր հոգին է, որ մռնչում է:

«Մատեան»-ի ձեռագրային ներկայացումներին հետեւեցին գրքի ամբողջական եւ հատվածական տպագրությունները: Մեզ հայտնի առաջին տպագիր «Մատեան»-ներից են Մարսելինը (1673 թ.), Կ. Պոլսինը (1700-1702, 1726, 1763, 1774 թ. թ.), Վենետիկինը (1827, 1840 թ.թ.), ինչպես նաեւ Բուենոս Այրեսինը (1948 թ.): Ի տարբերություն ձեռագիր արտագրությունների, տպագիր «Մատեան»-ներն ունեն արդեն բացատրություններ, ծանոթագրություններ: Սակայն այս ժամանակներում արդեն ի հայս են գալիս առաջին մեկնությունները ու «լուծմունք»-ները:

Անոթի մեջ աճած հզոր կաղնին

2003 թվականը Գրիգոր Նարեկացու տարին է

Սոսկ մարդկային մեղքերի ապաշխարան չէ «Նարեկը»: Ոչ: **«Ունիմ զամենայն երկիր/ եւ եմ պատգամաւոր աղօթանուէր ամենայն աշխարհի...»**, ասում է Գրիգոր Նարեկացին իր գործի ԻԸ բանի Բ դրվագում, այսինքն՝ ոչ սոսկ մեղապարտ հոգի է ու մարդկային մեղքերի մատենագիր, այլ իր մեջ է ամփոփել երկրայինը ողջ եւ աղոթանվեր պատգամավորն է համայն աշխարհի:

Այս իմաստով անչափ կարեւոր են եղել «Մատեան»-ի գրաբարյան տեքստը ժամանակակից հայերենի վերածելու բոլոր փորձերը, քանզի շատ ու շատ դեպքերում երբեմն այնպես են վերծանվել Նարեկացու տողերը, որ բնագրի անհեթեթ, երբեմն հակաիմաստն է փոխանցվել ընթերցողին:

Հայոց ձեռագրական աշխարհում չկա հայրենի գրականության մի այլ երկ, որ այնքան շատ ընդօրինակություններ ունենա, հիմնական բնագրից կատարված արտագրություններ լինեն: 150-ից ավելի գրչագրեր են հայտնի առ այսօր, որ պահպանվում են ինչպես հայկական կրթօջախներում, այնպես էլ օտար գրադարաններում: Սակայն ավելի շատ են «Մատեան»-ի հատվածական ներկայացումները եկեղեցական-արարողական մասյաններում (մաշտոցներ, ժամագրքեր, պատարագամատույցներ, աղոթագրքեր եւ այլն), ինչպես նաեւ աշխարհական-հմայական բովանդակությամբ գրքերում ու փաթույթներում (ուրբաթագրքեր, հմայիլներ եւ այլն), որոնցում Գրիգոր Նարեկացու անմահ ստեղծագործությունը ներկայացվել է հատվածաբար՝ հետեւելով այդ հատվածների կիրառական, կոնկրետ նպատակներին:

Նարեկացու ստեղծագործության առավել բարձր եւ, կարելի է ասել, մինչ օրս չգերազանցված բնագրագիտական քննությունը վերագրվում է Հայկազյան բառարանի հեղինակներից մեկին՝ մեծավաստակ գիտնական Գաբրիել Ավետիքյանին:

1801 թ. տպագրվում է Ավետիքյանի «Նարեկլուծ» (Լուծմունք, բացատրություն «Նարեկի») խորագրով աշխատությունը, որն այնուհետեւ ունենում է եւս երկու հրատարակություն (1827 եւ 1859 թթ.): Լրջմիտ գիտնականին վայել խստապահանջությամբ Գաբրիել Ավետիքյանն ուսումնասիրել է «Մատեանը»՝ իր ձեռքի տակ ունենալով Կ. Պոլսի 1774 թ. տպագիր հրատարակությունը, ինչպես նաեւ վենետիկյան 3-4 ձեռագրեր: Չկա քիչ թե շատ կարեւոր մի հարց, «Մատեանում» զգացված որեւէ խնդիր, որ ամենայն խորությամբ ուսումնասիրած չլինի Ավետիքյանը: Նա իր ուսումնասիրությունը կառուցել է ոչ միայն «Մատեանի» բացատրության, այլեւ հայ հին մատենագրության եւ օտարալեզու մշակույթների (հատկապես՝ անտիկ եւ բյուզանդական) հետ նրա ունեցած կապերի հիման վրա: Ինչպես նշել են հետագա նարեկացիագետները, եթե չլիներ «Մատեանի» ավետիքյանական մեկնությունը, ապա հետագա թարգմանիչների համար շատ ու շատ բան մութ, անհասկանալի կմնար: Նույնիսկ հետագա թարգմանիչներից Միսաք Կոչունյանը, Թորգոմ Գուշակյանը եւ այլոք իրենց թարգմանություններում վերարտադրում են ոչ թե Նարեկացուն, այլ Ավետիքյանի մեկնությունները:

Որոշակի նկատառումներ ու անհամաձայնություններ ունենալով Գաբրիել Ավետիքյանի մեկնաբանություններին, նրա աշխատանքը բարձր է գնահատել Գրիգոր Նարեկացու 20-րդ դարի լավագույն մեկնաբան ու թարգմանիչ Վազգեն Գեւորգյանը: Վերջինիս չեն գոհացնում Ավետիքյանի կատարած որոշ խմբագրումներ, որոնք «Մատեանի» մեկնաբանության առավել աստվածաբանական, դավանաբանական ոլորտներին են միտվում, նեղացրել են գործի նշանակության սահմանները: Սակայն Վազգեն Գեւորգյանն, այնուամենայնիվ, շտապում է շեշտել ավետիքյանական մեկնության հետագա մեծ ազդեցությունը:

Գրիգոր Նարեկացու անմահ գործի ուսումնասիրությունները այսօր շարունակվում են: Եվ այս ուսումնասիրություններից արժե հիշատակել մեր ժամանակների մեծանուն գիտնական Գրիգոր Գուրզադյանի աշխատանքը, որը «Մատեանի» մասին ասված բանաստեղծական հիացումի հետ մեկտեղ՝ գիտնական այրին հատուկ խորհրդածություն է:

Իր «Վիլհելմ Մաստեր» վեպում Գյոթեն Համլետի կերպարը համեմատում է մի անոթի հետ, որը կարող է քնքուշ ծաղիկներ միայն աճեցնել, մինչդեռ նրա մեջ Շեքսպիրը տնկել է կաղնի, որի արմատները տարածվել են, եւ անոթը փշուր-փշուր է եղել: Այսպես է Գրիգոր Նարեկացու «Մատեան»-ի պարագայում: Ուստի պատահական չեն այն բազում մեկնությունները, բացատրությունները, ծանոթագրությունները, որ կատարվում են առ այսօր ու դեռ կատարվելու են:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Հաղորդակից դառնալ մեր ակունքներին

Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի ժողնվագարանների ամբիոնի դասախոս, պրոֆեսոր Նորայր Դավթյանը վերջերս թողարկել է ձայնագրությունների առանձին լազերային

սկավառակ: «Շատ տխուր սիրտ կու խնդացնիս» Սայաթ-Նովայի քամանչյան բնորոշ խոսքերով վերնագրված այս սկավառակը նորություն է մեր երաժշտական իրականության մեջ:

Քամանչայի հետ առաջին ծանոթությունը եղել է, երբ Նորայր Դավթյանը 7 տարեկան էր: Դա եղել է երջանկահիշատակ Արտաշես Խաչատրյանի նախաձեռնությամբ: Հովանավորի նպատակն էր տարբեր շրջաններում ժողնվագարանների եւ կատարողական արվեստի հանդեպ հետաքրքրություն, մասսայականություն ձեւավորելը եւ միաժամանակ փնտրել շնորհաշատ երաժիշտների:

-Ամենատարբեր գործիքներից ընտրեցի քամանչան,- ասում է Նորայր Դավթյանը:- Այսօր, ցավոք, պետական նման հոգածությունը բացակայում է, ժողնվագարանային կատարողական արվեստը բարձիթողի վիճակում է, եւ մեր երիտասարդությունն անհաղորդ է այդ արվեստին: Թողարկելով ձայնասկավառակը՝ ես նպատակ ունեի լրացնել նաեւ այդ բացը:

Մենք ունենք բանիմաց, խելացի, ինտելեկտուալ երիտասարդություն, որը, սակայն, հեռացել է մեր հոգեւոր ակունքներից: Այս ոլորտում մեր բացթողումը շատ մեծ է: Քանի որ չի տարվում համապատասխան պետական քաղաքականություն՝ բնագավառը բաց է մնացել զանազան օտարամուծությունների եւ ցածրորակ զանգվածային մշակույթի համար: Ցավալի է, որ այն ընդգրկել է ողջ հեռուստաեթերը եւ մատուցվում է առանց վերահսկողության: Կրկին այդ նույն պետական հոգածության բացակայության պատճառով սփյուռքում էլ հայկական երգարվեստը ներկայացվում է այդ նույն մակարդակով:

– Կարծես թե վերջին շրջանում այդ ոլորտում ինչ-որ քայլեր արվում են:

– Ես ողջունում եմ մեր այն արվեստագետներին, որոնք մշակույթի համար այս դժվարին ժամանակներում մնացին արվեստագետի իրենց կոչմանը հավատարիմ, չդավաճանեցին պրոֆեսիոնալիզմի իրենց սկզբունքներին: Ես կասեի, որ այսօր մեր մշակույթը գոյատեւում եւ պահպանվում է այդ նվիրյալների ջանքերով: Դեռ ավելին, մտահոգված սերունդների հայեցի դաստիարակության խնդրով, ահազանգում են իշխանություններին՝ գիտակցելու հարցի կարեւորությունը:

– Ի՞նչ սկզբունքով եք ընտրել սկավառակում ընդգրկված ստեղծագործությունները:

-Սկավառակում ընդգրկված են տարբեր բնույթի ստեղծագործություններ՝ ժողովրդական, աշուղական մեղեդիներից եւ պարեղանակներից մինչեւ արեւելյան դասական մեղեդու (մուղամ) կատարումներ: Ուրախությամբ ուզում եմ նշել, որ Սայաթ-Նովայի 7 ստեղծագործություններ ընդգրկված են սկավառակում, որոնցից 6-ը ներկայացված են փնջով (պոպուրի տարբերակով): Սկավառակում ընդգրկված են նաեւ Վ. Բալյանի, Ա. Մեջինյանի, Խ. Ներսիսյանի եւ իմ ստեղծագործությունները:

ՆԱՆԱ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԸ ԱՐՏԵՐԿՐՈՒՄ

Երեք իրական հանդիպում

Քյոլնում բացառիկ ջերմ ընդունեցին Անահիտ Թոփչյանին

«...Դերասանը երջանիկ է բեմում, որովհետեւ ազատագրվում է ինքն իրենից: Նա ազատ է զգալ եւ խոսել՝ ինչ ուզում է: Այն, ինչ չէր համարձակվի ասել ու անել իր անունից, ասում եւ անում է իր հերոսի անունից: Նա երջանիկ է բեմում, քանզի ազատ է, թեպետ այդ ազատությունն, ավա՜ղ, երեւակայական է»: Փարիզաբնակ Անահիտ Թոփչյանի այս տողերը հիշեցի Քյոլնում, փետրվարի 8-ի ուշ երեկոյան, երբ նրա՝ նույն օրը բեմ բարձրացրած 3 հերոսներին արդեն մտքում ուղեկցելով տուն էի դառնում: Առաջինը հանրային հեռուստատեսության հեռարձակած նրա Հեղինեն էր՝«Տրոյական պատերազմ չի լինի» ներկայացման մեջ, մյուս երկուսին գտա Քյոլնի Ալթըֆոյըվախը կենտրոնի պատերասրահում (կենտրոնը սիրված հավաքատեղի է այսպես կոչված «այլընտրանքային» հասարակության համար): Քյոլն քաղաքի մշակույթի բաժնի, առաջնորդարանի մշակույթի հանձնախմբի, գերմանահայկական ընկերության եւ մի շարք այլ կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ հունվարի 17-փետրվարի 10-ը Քյոլնում անցկացված հայ մշակույթի շաբաթների ծրագրի շրջանակներում Անահիտ Թոփչյանը ներկայացրեց «Փառանձեմ» եւ «Անհայտ կինը» ստեղծագործությունները: Վերոնշյալ առաջինը տարբեր բեմերում խաղացել է 40 անգամ, երկրորդն այդքան մեծաքանակ դահլիճներ դեռ չի ունեցել, բայց դատելով Քյոլնի հանդիսատեսի ջերմ գնահատականից, կարելի է ենթադրել, որ այն դեռ փնտրված գործ է լինելու:

Մեր կենդանի հանդիպումը փաստեց՝ դերասանը երջանիկ է բեմում, երբ մանավանդ...շատ կարոտելու առիթ է ունենում: Հանդիսատեսի երջանկությունն էլ նույն կարոտի սահմաններում տեղավորելով արձանագրենք ներկայացումից հետո հնչած այսպիսի մի ձեւակերպմամբ՝ հրավիրենք, էլի թող գա:

Ո՞ւյս, թե՞ խավար, ո՞ր բառը գրեմ՝ չգիտեմ, ու մինչ կգտնեմ՝ մեկն անխոս, անձայն վառում է մոմերը՝ առաջինը, երկրորդը, երրորդը...Փոքրիկ, հայկական նախշերով մի գորգ ու սեւազգեստ մի կին է երեւում, ուրիշ ոչինչ չկա բեմում: Խաչակնքող, վեհանձն շարժուձեւով այդ կնոջը դեռ չենք ճանաչում, ինքն էլ՝ մեզ... ո՞վ ես, ի՞նչ ես ուզում, նայում է սրահում դիմացը նստած յուրաքանչյուրիս ու...հետաքրքրվողի վախ ունի: Բեմ ասածս մեծ սրահի շարունակությունն է, աստիճանով նույնիսկ ստեղծագործողի իրական այդ տարածքը չի կտրվում ամֆիթատրոնի՝ բարձրից ցած դասակարգված գնահատողի մեր իրականությունից: Ուրեմն բոլորս նույն Արտագերս ամրոցում ենք, բայց բանաքագույն լույսով մեզնից անջրպետված բեմի հերոսուհու կասկածներին պատասխան չենք տալիս, 21-րդ դարում հանգրվանածներս դեռ 20-րդ դարի 1996-ից է հայտնի՝ խաղացվողը՝ «Փառանձեմը» մոնոդրամ է, ուրեմն եւ խաղին մասնակից՝ իրավունք ունենք մտքում հաղորդակցվելու: 4-րդ դարից մեզ ուղեկցող հայոց Փառանձեմ թագուհու մասին բեմից փոխանցված երբեմնի միակ հիշեցումն «Արշակ երկրորդ» օպերայում թեպետ բավականաչափ տպավորիչ էր, բայց «փոքր» ծավալ ուներ, գործող կերպարները շատ էին, բոլորն էլ՝ գունեղ: Արտագերս ամրոցում մենակ մնացած հայոց թագուհուն ունկնդրել էր պետք: 20-րդ դարում Ալեքսանդր Թոփչյանին ինչպե՞ս է հաջողվել սողոսկել 4-րդ դարի Արտագերս եւ ունկնդրել հայոց թագուհու՝ կանացիությամբ մեկնվող գաղտնիքները, դժվար չէ կռահել... Ասածս հավակնոտ չհնչի՝ կինոյում եւ թատրոնում 100-ից ավելի դեր կերտած Անահիտ Թոփչյանը բեմական այս մարմնավորման համար չափազանց համոզիչ է, նաեւ, ինչպես դերասանուհին է փոխանցում՝ ամուսինը հենց ի՛ր դրդմամբ է այս ստեղծագործությանը ձեռք մեկնել, իրեն շնորհելով առաջին կատարման իրավունքը: Ժամանակին դեմ հանդիման կանգնած է Փառանձեմը՝ մոնոդրամի իր խոսքն այնքան արդիական, որ թվում է, թե բանաքագույն լուսարձակը 4-րդ դարի մեր արքունիքի վարքուբարքը, փոշին մի փոքր սրբած, տեղափոխել է մեր օրերը:

Ընդմիջումից հետո հանդիսատեսին ներկայացված «Անհայտ կինը» դարձյալ մոնոդրամ էր, բայց, սրա մասին որքան էլ հիշեցին, այդուհանդերձ, գոնե ծիծաղով դահլիճը խաղարկեց իր դերակատարումը: Անահիտ Թոփչյանի գրական դեբյուտի՝ 1998-ին, Երեւանում, հայերեն եւ ռուսերեն հրատարակված «Lady S. D. F.» գրքի մասին ժամանակին հայաստանյան մամուլը, նաեւ **«Ազգը»** խիստ դրական արձագանք են տպագրել: Ամիսներ առաջ հանրային հեռուստատեսության եթերից իմ դիտած նույնանուն գործը, անկեղծ ասած, զիջում էր Քյոլնում նրա մատուցածից: Նրանք, ովքեր կարդացել էին գիրքը, նկատեցին՝ Թոփչյանը տպագիր իր տեքստին բեմական հանդերձ էր հագցրել, ու այնպիսին, որ չէր «բախվում» մեր՝ ընթերցողներիս կերտած լեդիի կերպարին:Այստեղ բեմադրության, զգեստների, երաժշտական ձեւավորման, ամեն ինչի հեղինակն ինքն էր: Միայն երգն ուրիշ հեղինակ ուներ՝ Վահրամ Թաթիկյանի Երեւանի մասին հուզիչ երգը, որ ծնվել էր տարիներ առաջ Երեւանի գրողների միության դահլիճում «Lady S. D. F.»-ը տեսնելուն զուգահեռ, հնչում էր ձայնագրությամբ:

Ներկայացումից հետո սկսվեց մեկ ուրիշ հանդիպում՝ ողջ երեկոյի ընթացքում շատերի համար ամենասպասվածը: Մինչ դերասանուհին իր գիրքն էր մակագրում երկար հերթ կանգնած իրեն սիրահարված հանդիսատեսին, նրանցից գոհունակ ժպիտներ ու ջերմ խոսքեր ունկնդրում, ամֆիթատրոնի ամենավերջին աթոռից տեսանելի էր մի բան՝ Ալեքսանդր Թոփչյանի «Արտագերսը» վերջացավ, Անահիտ Թոփչյանի հատորը վերջին օրինակն էր իրացնում:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Քյոլն

Կանանց տոնը նշվեց դպրոցում

Մարտի 7-ին Արտաշատի թիվ 1 միջնակարգ դպրոցում կանանց միջազգային տոնի առթիվ տնօրինության նախաձեռնությամբ կազմակերպվել էր ցուցահանդես: Մասնակցում էին դպրոցի նախկին սաները՝ արդեն կայացած արվեստագետներ եւ դեռ ուսանողներ, որոնց գեղանկարներն ու քանդակները ապացույցն էին նրանց հետաքրքիր ու յուրօրինակ աշխարհընկալմանը: Դիզայներ-նկարիչ Աննա Բաղդասարյանի, աշգործ-նկարիչ Վահե Սաֆարյանի, քանդակագործ Գառնիկ Պետրոսյանի, գեղանկարիչներ Արթուր Սարոյանի, Կարո Ավագյանի, Գեւորգ Զուռնաչյանի, Գառնիկ Հարությունյանի, Հովիկ Արշակյանի, Արտաշես Գալստյանի աշխատանքների շարքը համալրում էին դպրոցի տնօրեն Գեղամ Սիմոնյանի փայտե քանդակները:

Ներկա հյուրերը, ուսուցիչներն ու աշակերտներն իրենց երախտիքի խոսքն ու գոհունակությունը հայտնեցին սան-արվեստագետներին՝ ցանկանալով նրանց ստեղծագործական նորանոր հաջողություններ:

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԱԶԳ

Մարզական

«Բավարիայի» չեմպիոնությունը կասկած չի հարուցում

Բունդեսլիգայի առաջնության ավարտից 10 տուր առաջ դժվար չէ կանխագուշակել, թե ո՞ր թիմը կնվաճի չեմպիոնի կոչումը: Մրցաշարային աղյուսակը վստահորեն գլխավորող Մյունխենի «Բավարիան», 24-րդ տուրում սեփական հարկի տակ ջախջախելով «Բայերին» (3-0), գլխավոր հակառակորդ Դորտմունդի «Բորուսիայից» միավորների տարբերությունը հասցրեց 13-ի: Բացի այդ, «Բավարիան» կարող է այս մրցաշրջանում հասնել կրկնակի հաջողության, քանի որ մտել է գավաթի եզրափակիչ, որտեղ մրցելու է «Կայզերսլաուտերնի» հետ: «Բայերի» հետ խաղում արդեն 2-րդ րոպեին Պիզարոն մեն-մենակ հայտնվելով դարպասի դիմաց, բացեց հաշիվը: Հետաքրքրական է, որ կոմբինացիան սկսել էր թիմի դարպասապահ Օլիվեր Կանը: Իսկ 21-րդ րոպեին ծանր վնասվածքի պատճառով դաշտը թողեց «Բավարիայի» ֆուտբոլիստ Միխայիլ Բալլակը, որը, բժիշկների հավաստմամբ, 1,5

ամիս չի կարող խաղալ: Չնայած լուրջ կորստին, «Բավարիան» ամրապնդեց հաղթանակը շնորհիվ Էլբերի խփած 2 գոլերի:

Իսկ ահա, «Բորուսիան» Մենխենգլադբախում զիջեց իր ակումբակիցներին, որոնք հանգրվանել են 14-րդ հորիզոնականում: Երկրի նախկին չեմպիոնն այդպես էլ չգտավ մրցակցի դարպասի բանալին: Իսկ ահա, դաշտի տերերը 63-րդ րոպեին խփեցին հաղթական միակ գնդակը: Աչքի ընկավ Ֆորսելը: 24 տուրից հետո «Բավարիան» ունի 56 միավոր, «Բորուսիան»՝ 43: Վերջինիս միավորներով հավասարվեց «Շտուտգարտը»՝ սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի (1-1) ավարտելով խաղը «Համբուրգի» հետ: Վերջապես իր հաշվին գոլ գրանցեց առաջնության լավագույն ռմբարկու Այլտոնը՝ խփելով 15-րդ գնդակը: Նա 52-րդ րոպեին բացեց «Վերդեր»-«Բոխում» խաղի հաշիվը: Չորս րոպե անց Բանովիչը 2-րդ գնդակն ուղարկեց «Բոխումի» դարպասը: Այլտոնին կրնկակոխ հետապնդում է «Էլբերը», որի հաշվին գրանցված է 14 գոլ: Մյուս հանդիպումներում գրանցվել են հետեւյալ արդյունքները՝ «Շալկե-04»-«Արմինիա»՝ 1-1, «Վոլֆսբուրգ»-«Էներգի»՝ 3-2, «Կայզերսլաուտերն»-«Նյուրնբերգ»՝ 5-0, «Հաննովեր»-«Հանզա»՝ 3-1, «Հերտա»-«Մյունխեն-1860»՝ 6-0:

«Միլանն» արգելակեց

Իտալիայի առաջնության 24-րդ տուրում «Յուվենտուսն» ու «Ինտերը» հաղթանակներ տարան, իսկ ահա «Միլանը» բավարարվեց ոչ-ոքի արդյունքով: «Յուվենտուսին» հյուրընկալվելիս «Ուդինեզեի» հետ խաղում հաղթանակ պարգեւեց 84-րդ րոպեին Դավիթ Տրեզեգեի խփած չափազանց գեղեցիկ գոլը: «Ինտերը» եւս հաջողության հասավ հյուրընկալվելիս: «Բոլոնիայի» հետ խաղում հյուրերի կազմում աչքի ընկավ Ռեկոբան: Ուրուգվայցի հարձակվողն արդեն 10-րդ րոպեին տուգանային հարվածով բացեց հաշիվը: Ճիշտ է, 24-րդ րոպեին արգենտինացի Կրուզը վերականգնեց հավասարակշռությունը, սակայն խաղավերջում «Ինտերին» կրկին առաջ մղեց Ռեկոբան, որը խաբս տալով դարպասապահ Պալյուկային, գնդակն ուղարկեց դատարկ դարպասը:

Իսկ ահա, «Միլանին» սեփական հարկի տակ չհաջողվեց հաղթել «Կիեւոյին»: Արդեն 2-րդ հանդիպումն է, ինչ միլանցիները սեփական դաշտում չեն հաղթում: «Կիեւոն» ողջ հանդիպման ժամանակ պաշտպանական տակտիկա էր ընտրել եւ այդպես էլ գեթ մեկ վտանգավոր պահ չստեղծեց: Ճիշտ է, «Միլանն» էլ հիմնականում վտանգավոր պահեր էր ստեղծում տանդարտ դրությունները իրացնելիս: Բայց հարձակման գծում հանդես եկող Շեւչենկոն ու Ինձագին այդպես էլ չկարողացան գտնել մրցակցի դարպասի բանալին: Մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող Հռոմի երկու թիմերի՝ «Ռոմայի» եւ «Լացիոյի» մրցավեճում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-1): Արդեն 8-րդ րոպեին Ստանկովիչն առաջ մղեց «Լացիոյին»: «Ռոմային» պարտությունից փրկեց խաղավարտից մեկ րոպե առաջ Կասսանոյի խփած գոլը: Մյուս խաղերում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները՝ «Ատալանտա»-«Պարմա»՝ 0-0, «Կոմո»-«Բրեշիա»՝ 1-1, «Մոդենա»-«Պերուջա»՝ 1-1, «Էմպոլի»-«Պյաչենցա»՝ 3-1, «Թորինո»-«Ռեջինա»՝ 1-0: Լավագույն հնգյակի ցուցանիշներն են. «Յուվենտուս»՝ 54 միավոր, «Ինտեր»՝ 51, «Միլան»՝ 48, «Լացիո»՝ 42, «Կիեւո»՝ 41:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Առջեւում «Գրասհոփերսն» է

Շվեյցարիայի առաջնության 2-րդ փուլի 2-րդ խաղում «Յանգ Բոյզը» 1-0 հաշվով հաղթելով «Թունին», 18 միավորով զբաղեցրեց 4-րդ տեղը: 2-րդ հաղթանակը տոնեց «Գրասհոփերսը»՝ հյուրընկալվելիս հաղթելով «Վիլին» (3-1): «Բազելը» պարտության մատնեց «Սերվետին» (2-0), «Ցյուրիխ»-«Քսամաքս» խաղն ավարտվեց ոչ-ոքի (1-1): Աղյուսակը 31 միավորով գլխավորում է «Գրասհոփերսը», որին 4 միավորով է զիջում «Բազելը»:

Ոսկեգրերի տերերը որոշվեցին

Կայացան Անգլիայի գավաթի քառորդ եզրափակիչ հանդիպումները: Հատկապես համառ պայքար ծավալվեց «Արսենալ»-«Չելսի» խաղում: Գրանցվեց ոչ-ոքի (2-2), եւ թիմերին հարկ կլինի լրացուցիչ հանդիպում անցկացնել հաղթողին ի հայտ բերելու համար: Անակնկալ մատուցեց առաջին դիվիզիոնի «Շեֆիլդը»՝ հաղթելով պրեմիեր-լիգայում հանդես եկող «Լիդսին»: Միակ գոլը խփեց Կաբան: «Սաութհեմփթոնի» ֆուտբոլիստները 2 անպատասխան գնդակ խփեցին «Վուլվերհեմփթոնի» դարպասը: Նույնպիսի հաշվով ավարտվեց նաեւ «Ուոտֆորդ»-«Բառնլի» խաղը:

Բրայանտի ռեկորդը

«Լոս Անջելեսի» բասկետբոլիստ Կոբի Բրայանտը «Ինդիանայի» հետ խաղում վաստակելով 14 միավոր, բասկետբոլի ազգային ընկերակցության նոր ռեկորդ սահմանեց: Նա դարձավ ամենաերիտասարդ բասկետբոլիստը (24 տարեկան 193 օրական), որ վաստակած միավորների քանակը հասցրեց 10 հազարի: Նախկին ռեկորդը պատկանում էր Բոբ Մակեյդին:

Առաջատարների «սեւ» օրը

Ֆրանսիայի առաջնության 30-րդ տուրում իր երկրպագուներին տհաճ անակնկալ մատուցեց Մարսելի «Օլիմպիկը»՝ սեփական հարկի տակ 0-3 հաշվով սենսացիոն պարտություն կրելով «Պարի Սեն Ժերմենից»: Վերջին 15 տարիներին դա սեփական հարկի տակ «Պարի Սեն Ժերմենից» «Օլիմպիկի» կրած առաջին պարտությունն էր: Առաջին խաղակեսում 26-րդ րոպեին «Օլիմպիկի» դարպասապահ Ռունյեի սխալից հետո Լերուան բացեց հաշիվը: 2-րդ խաղակեսում դաշտի տերերը կրկին կոպտորեն սխալվեցին՝ հնարավորություն տալով Ռոնալդինյոյին մեն-մենակ հայտնվել դարպասի դիմաց եւ կրկնապատկել հաշիվը: Իսկ խաղավերջում կրկին աչքի ընկավ Լերուան՝ ավարտելով «Օլիմպիկի» ջախջախումը.

Ճակատագրի բերումով մյուս առաջատարը՝ «Մոնակոն», եւս սեփական հարկի տակ անհաջող խաղաց: «Բորդոյի» խաղացող Դարշեւիլի խփած միակ գնդակը հաղթանակ բերեց թիմին: «Մոնակոն» ու «Մարսելը» 52-ական միավոր ունեն: Նրանց ընդհուպ մոտեցավ «Լիոնը» (51 միավոր)՝ սեփական հարկի տակ 3-1 հաշվով հաղթելով «Այաչչոյին»: 2 անգամ աչքի ընկավ Ժունինյոն՝ գոլերի թիվը հասցնելով 11-ի: Իսկ ռմբարկուների ցուցակը 16-ական գնդակով գլխավորում են Նոնդան («Մոնակո») եւ Պաուլետան («Բորդո»): 12 գոլ է խփել Սիսեն («Օսեր»):

Մյուս խաղերի արդյունքներն են՝ «Լանս»-«Նիցցա»՝ 0-0, «Ռեն»-«Օսեր»՝ 0-0, «Բաստիա»-«Ստրասբուրգ»՝ 1-1, «Սոշո»-«Լիլ»՝ 2-2, «Նանտ»-«Հավր»՝ 2-0, «Սեդան»-«Գենգամ»՝ 2-0, «Տրուա»-«Մոնպելյե»՝ 0-2:

ԻՍՊԱՆԻԱ

Ուժեղագույն եռյակն անպարտելի է

25-րդ տուրում իսպանական առաջնության առաջատար եռյակը հաջող հանդես եկավ՝ տոնելով հերթական հաղթանակները: Մադրիդի «Ռեալը» սեփական հարկի տակ 4-1 հաշվով պարտության մատնեց «Ռասինգին»: 13-րդ րոպեին Ֆիգուն իրացրեց 11 մ հարվածը, իսկ մինչեւ ընդմիջում Զիդանը կրկնապատկեց հաշիվը: 2-րդ խաղակեսի սկզբին Նաֆտին «թրջեց» հաշիվը, բայց մինչեւ խաղավարտ Պորտիլյոն ու Գուտին եւս 2 անգամ գրավեցին «Ռասինգի» դարպասը: «Ռեալ Սոսյեդադն» էլ սեփական դաշտում հաղթեց «Ալավեսին» (3-1): Հաջողության հասավ նաեւ «Դեպորտիվոն»՝ պարտության մատնելով «Վիլյառեալին» (2-1): Ընդ որում, դաշտի տերերը խաղի ընթացքում զիջում էին մրցակցին: Արդեն 10-րդ րոպեին Լոպեսը 11 մ հարվածով առաջ մղեց «Վիլյառեալին»: 33-րդ րոպեին Տրիստանը հստակ իրացրեց 11 մ հարվածը, իսկ 7 րոպե անց Վիկտորը խփեց հաղթական գնդակը: Տուրն անհաջող էր երկրի չեմպիոն «Վալենսիայի» համար, որը սեփական հարկի տակ զիջեց «Ատլետիկոյին» (0-1): Մյուս խաղերի արդյունքներն են՝ «Ռայո Վալյեկանո»-«Սելթա»՝ 1-0, «Մալագա»-«Ատլետիկո»՝ 3-0, «Սեւիլիա»-«Օսասունա»՝ 2-0, «Մալյորկա»-«Բետիս»՝ 2-1, «Ռեկրեատիվո»-«Էսպանյոլ»՝ 0-0, «Բարսելոն»-«Վալյադոլիդ»՝ 1-1: Առաջատար հնգյակի ցուցանիշներն են. «Ռեալ»՝ 51 միավոր, «Ռեալ Սոսյեդադ»՝ 50, «Դեպորտիվո»՝ 48, «Վալենսիա»՝ 46, «Սելթա»՝ 38:

ՇԱԽՄԱՏ

Մրցաշար նվիրված ակադեմիայի առաջին տարեդարձին

Սմբատ Լպուտյանի հիմնադրած շախմատային «Չեսս» ակադեմիայի մեկամյա տարեդարձի առթիվ ակադեմիայում անցկացվում է շախմատային մրցաշար: Մասնակիցների թվում են ակադեմիայի 7 սաները, իրանցի շախմատիստ Մորտեզա Մահջուբը, վրաց գրոսմայստեր Վալերիան Գափրինդաշվիլին, Դավիթ Շենգելիան, Վրաստանում բնակվող Դավիթ Հարությունյանը եւ միջազգային վարպետ Վահագն Խաչատրյանը, որն ակադեմիայում մարզիչ է աշխատում: Շրջանաձեւ մրցակարգով, 11 տուրից բաղկացած մրցաշարի ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը 550 դոլար է, որից 200-ը կհանձնվի հաղթողին: 150 դոլար կստանա 2-րդ մրցանակիրը, 100 դոլար՝ 3-րդ տեղը զբաղեցրած շախմատիստը: 4-րդ եւ 5-րդ տեղերում հայտնված շախմատիստները կպարգեւատրվեն համապատասխանաբար 60 եւ 40 դոլարով:

Մրցաշարում կայացած 4 տուրից հետո առաջատարի դերը ստանձնել է Արման Փաշիկյանը, որը հաղթել է Տիգրան Պետրոսյանին, Գեւորգ Հարությունյանին, Զավեն Անդրեասյանին եւ ոչ-ոքի ավարտել պարտիան Դավիթ Պետրոսյանի հետ: 3-ական միավորով 2-3-րդ տեղերում են Դավիթ Շենգելիան ու Վալերիան Գափրինդաշվիլին: 2,5-ական միավոր ունեն միջազգային գրոսմայստեր Լիլիթ Մկրտչյանն ու ՖԻԴԵ-ի վարպետ Դավիթ Պետրոսյանը:

Գլխավոր մրցանակը Լեկոյին

Լինարեսում ավարտվեց շախմատի ավանդական՝ 20-րդ սուպերմրցաշարը: 7 գրոսմայստերների մասնակցությամբ ՖԻԴԵ-ի 20-րդ կարգի մրցաշարում հաղթող ճանաչվեց հունգարացի Պետեր Լեկոն: Նա 12 հնարավորից վաստակեց 7 միավոր: 12-րդ տուրում Լեկոն անսպասելի պարտություն կրեց Վալեխոյից, սակայն հաջորդ տուրում կարեւոր հաղթանակ տարավ Անանդի նկատմամբ: Ավարտական տուրում Լեկոյի մրցակիցը Կրամնիկն էր: Պարտիան ավարտվեց ոչ-ոքի: Արդյունքում Կրամնիկը եւս վաստակեց 7 միավոր, սակայն գրավեց 2-րդ տեղը, քանի որ մրցաշարում տոնել էր ընդամենը 2 հաղթանակ, մինչդեռ Լեկոն հաջողության էր հասել 4 անգամ: Հարկ է նշել, որ Կրամնիկը միակ անպարտելի շախմատիստն էր Լինարեսում:

Լինարեսի մրցաշարերի 8-ակի հաղթող Գարրի Կասպարովը հնդիկ գրոսմայստեր Անանդի հետ ավարտական տուրում խաղաղ դաշն կնքեց: Երկու շախմատիստների հաշվին էլ գրանցվեց 6,5-ական միավոր: ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Ռուսլան Պոնոմարյովը հաղթելով Վալեխոյին, վաստակեց 5,5 միավոր: Վալեխոն ունի 5 միավոր: Իսկ աղյուսակը եզրափակեց Ռաջաբովը (4,5 միավոր):

«Լոկոմոտիվը» ՌԴ սուպերգավաթակիր

Ռուսաստանի չեմպիոն Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը» նոր մրցաշրջանը սկսեց հաղթանակով՝ նվաճելով առաջին անգամ խաղարկվող երկրի սուպերգավաթը: Պատվավոր մրցանակը վիճարկեցին երկրի չեմպիոնն ու գավաթակիր ԲԿՄԱ-ն: Առաջին խաղակեսում եղան դարպասները գրավելու հարմար առիթներ, սակայն միայն մեկ անգամ գնդակը հայտնվեց ցանցում: 41-րդ րոպեին աչքի ընկավ ԲԿՄԱ-ի չեխ լեգեոներ Իրժի Յարոշիկը, որի համար թիմը «Սպարտային» մոտ 4 մլն դոլար էր վճարել: 2 րոպե անց «Լոկոմոտիվը» պարտավոր էր հավասարեցնել հաշիվը, սակայն Բուլգինկինը մեն-մենակ հայտնվելով դարպասի դիմաց, գնդակն ուղարկեց ձողին:

Ընդմիջումից հետո Բուլգինկինին ու ժուլիո Սեզարին փոխարինած Պիմենովն ու Իզմայլովը զգալի աշխուժություն մտցրին թիմի գործողություններում: ԲԿՄԱ-ն հիմնականում պաշտպանվում էր՝ փորձելով պահպանել հաղթական հաշիվը: 83-րդ րոպեին Պիմենովը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Լրացուցիչ ժամանակը կողմերին առավելություն չտվեց: Հաղթողը որոշվեց 11 մ հարվածաշարով: Այստեղ արդեն աչքի ընկավ «Լոկոմոտիվի» դարպասապահ Սերգեյ Օվչիննիկովը, որը հետ մղեց 4 11 մ հարված եւ նպաստեց թիմի հաղթանակին (4-3):

PHOTOLURE

Առաջին պարտությունը Պրոտասովի օրոք

Օլեգ Պրոտասովի գլխավորությամբ «Օլիմպիակոսն» առաջին պարտությունը կրեց՝ սեփական հարկի տակ զիջելով ԱԵԿ-ին (1-2): Հաշիվը 33-րդ րոպեին բացեց հյուրերի հարձակվող Նիկոլաիդիսը: 70-րդ րոպեին «Օլիմպիակոսը» վերականգնեց հավասարակշռությունը, սակայն հանդիպման վերջին րոպեին Կասսուրաեիսի խփած գնդակի շնորհիվ ԱԵԿ-ը կորզեց հաղթանակը: Առաջատարը՝ «Պանաթինաիկոսը» հյուրընկալվելիս ոչ-ոքի (0-0) խաղաց «Պանիոնիոսի» հետ: 22 խաղից հետո «Պանաթինաիկոսը» 3 միավորով գերազանցում է «Օլիմպիակոսին»:

Շարունակում է իր երկրպագուներին հիասթափեցնել «Պանահաիկին», որը նույնիսկ սեփական դաշտում չի կարողանում միավորներ վաստակել: Այս անգամ թիմը 0-2 հաշվով զիջեց «Քսանթիին»: «Պանահաիկին» 8 միավորով զիջում է 15-րդ տեղում ընթացող «Ակրատիտոսին» եւ դժվար թե կարողանա շտկել իրավիճակը:

Մրցապարեզ դուրս կգան ուժեղագույն թեթեւ աթլետները

Մարտի 14-16-ը Բիրմինգհեմում կայանալիք թեթեւ աթլետիկայի աշխարհի ձմեռային առաջնությունում ԱՄՆ-ի հավաքականը շատ ուժեղ կազմով հանդես կգա: Մրցապարեզ դուրս կգան աշխարհի ռեկորդակրուհիներ Ջեյսի Դրագիլան եւ Ռեջինա Ջեյկոբսը, ինչպես նաեւ օլիմպիական չեմպիոններ Ալեն Ջոնսոնն ու Գեյլ Դիվերսը:

Մեծ հետաքրքրությամբ է սպասվում ձողացատկի աշխարհի ռեկորդակրուհի Ջեյսի Դրագիլայի մրցավեճը համաշխարհային բարձրագույն նվաճման նախկին տիրոջ՝ ռուսաստանցի Սվետլանա Ֆեոֆանովայի հետ: Ջեյկոբսն աշխարհի ռեկորդ էր սահմանել 1500 մ վազքում (3 րոպե 59,98 վրկ): Նա Բիրմինգհեմում էլ հանդես կգա այդ մրցատարածությունում, չնայած նախատեսվում էր նրա մասնակցությունը 3000 մ վազքում: ԱՄՆ-ի հավաքականի եւս չորս անդամներ՝ Ջասթին Գետլինը (60 մ վազք), Ջոն Կեյպելը (200 մ վազք), Թիմ Ռեզանը (եռացատկ) եւ Կեւին Տոթը (սկավառակի նետում) ընթացիկ մրցաշրջանում լավագույն արդյունքն են ցույց տվել:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՏԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Պարզված են Տիգրան Նաղդալյանի սպանության ...

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ Գ. Շահբազյանը խմբի մյուս անդամների հետ միասին, իր անձնական ՎԱԶ-2101 մակնիշի ավտոմեքենայով մի քանի օր շարունակ հետեւել է Տիգրան Նաղդալյանին, ճշտել նրա շարժի երթուղիները, բնակության հիմնական վայրերն ու ժամերը, որից հետո որոշում են կայացրել սպանությունն իրականացնել Երեւանի Չայկովսկու փողոցի թիվ 8-րդ շենքում բնակվող ծնողների բնակարանից Տ. Նաղդալյանի դուրս գալու ժամանակ, ինչն էլ իրականացրել են 2002 թ. դեկտեմբերի 28-ին խմբի անդամ Ջոն Հարությունյանի միջոցով: Վերջինս դարանակալել է նշված շենքի 2-րդ մուտքի դռան մոտ եւ տեսնելով ասիճաններով իջնող Տ. Նաղդալյանին, ТТ ատրճանակից կրակել է նրա գլխին: Սպանությունն իրականացնելուց հետո Ջ. Հարությունյանը հեռացել է դեպքի վայրից նստելով մոտակայքում իրեն սպասող Գ. Շահբազյանի ավտոմեքենան, նրա եւ Ֆ. Առուստամյանի հետ դիմել փախուստի:

Հովհաննես Հարությունյանը պայմանավորվածության համաձայն, դեկտեմբերի 29-ին Գ. Շահբազյանին է տվել 20 հազար ԱՄՆ դոլար, որը բաժանվել է խմբի անդամների միջեւ: Խոստացված գումարի մնացած մասը պատվիրատուները մինչեւ ձերբակալությունը չեն վճարել:

Ստացված ապացույցների հիման վրա կազմակերպված հանցավոր խմբի անդամներին՝ ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարած դիտավորյալ սպանության, ապօրինի կերպով զենք, զինամթերք ձեռք բերելու, կրելու եւ պահելու համար մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ Քրեական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներով եւ որպես խափանման միջոց կիրառվել է կալանք:

Այս գործով կալանավորված են նաեւ Սամվել Աբրահամյանը եւ Սամվել Հարությունյանը, որոնց մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 205 /հանցագործության պատսպարում/ եւ 232 /ապօրինի կերպով ռազմամթերք պահելը/ հոդվածներով: Հովհաննես Հարությունյանի փախուստի մեջ գտնվելու կապակցությամբ հայտարարվել է հետախուզում:

Քրեական գործի նախաքննությունը շարունակվում է:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր Հաճընի քաղաքապետարանը հայտարարում է հողատարածքների վարձակալության մրցույթ՝ հասարակական նշանակության օբյեկտներ կառուցելու համար:

Հողատարածքի գտնվելու վայրը	Հողատարածքի ընդհանուր մակերեսը	Վարձակալության ժամկետը	Վարձավճարի տարեկան մեկնարկային գինը
Ք. Նոր Հաճըն Տոռոզյան փողոցում	600 քմ	99 տարի	3000 դրամ
Ք. Նոր Հաճըն Տոռոզյան փողոցում	242 քմ	99 տարի	1210 դրամ
Ք. Նոր Հաճըն Տոռոզյան փողոցում	222 քմ	99 տարի	1110 դրամ
Ք. Նոր Հաճըն Տոռոզյան փողոցում	1392 քմ	99 տարի	6960 դրամ
Ք. Նոր Հաճըն Տոռոզյան փողոցում	1280 քմ	99 տարի	6400 դրամ
Ք. Նոր Հաճըն Տոռոզյան փողոցում	1280 քմ	99 տարի	6400 դրամ

Մրցույթը կանցկացվի 2003 թ. ապրիլի 11-ին, ժամը 11:00-ին, Նոր Հաճընի քաղաքապետարանի շենքում (հասցեն՝ Տոռոզյան փ. 7):
Մրցույթին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 2003 թ. ապրիլի 10-ը, ժամը 18-ը մրցութային հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն.
ա) մրցույթին մասնակցության հայտը,
բ) տարածքի նպատակային օգտագործման բիզնես-ծրագիրը,
գ) մրցույթին մասնակցության վճարի անդորրագիրը:
Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել մրցութային հանձնաժողովին:
Հեռ.՝ (0-24) 4-27-70, 4-27-85:

ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Հայտարարություն - հրավեր

ARMENTEL

«Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ն ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարության արտոնագրած տվյալների փոխանցման եւ ինտերնետ ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների համար հայտարարում է հետեւյալը՝

1. «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ի վերը նշած կազմակերպություններին ինտերնետ եւ տվյալների փոխանցման ծառայություններ մատուցելու նպատակով տրամադրած Հանրային համակցման հեռախոսային ցանցի (ՀՀՀՑ) բոլոր հեռախոսագծերը եւ E1 կապուղիները 2003 թ. մարտի 24-ից ունենալու են միայն մուտքային զանգեր ընդունելու հնարավորություն առանց ելքային զանգերի հնարավորության: ՀՀՀՑ-ին ինտերնետ եւ տվյալների փոխանցման ծառայությունների մատուցման նպատակով օգտագործվող թվային հեռախոսագծերի միակողմանի (միայն մուտքային զանգեր ընդունելու հնարավորությամբ) համակցումը հանդիսանում է խնդրի ժամանակավոր լուծում՝ մինչեւ «Արմենտելի» կողմից անհրաժեշտ ներդրումային ծրագրի ավարտը, որից հետո ինտերնետ եւ տվյալների փոխանցման ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններին տրամադրվեն միայն E1 կապուղիներ:

2. Տրամադրված հեռախոսագծերի անխափան աշխատանքն ապահովելու նպատակով, ինտերնետ եւ տվյալների փոխանցման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունները մինչեւ 2003 թ. մարտի 20-ը «Արմենտել» ՀՁ կոմերցիոն գլխավոր տնօրինությանը (Աhարոնյան 2) պետք է գրավոր ներկայացնեն իրենց տրամադրված հեռախոսագծերի ցանկերը (համարները)՝ տարանջատելով դրանք ըստ օգտագործման նպատակների.
- Ինտերնետ եւ տվյալների փոխանցման ծառայությունների մատուցման համար (միայն մուտքային զանգեր ընդունելու հնարավորությամբ)
- Հեռախոսակապի ծառայություններից օգտվելու համար (մուտքային եւ ելքային զանգերի հնարավորությամբ):

Հեռախոսակապի ծառայություններից օգտվելու նպատակով տրամադրված (մուտքային եւ ելքային զանգերի հնարավորությամբ) հեռախոսագծերի ապօրինի օգտագործումը, «Արմենտելի» բացառիկ իրավունքը հանդիսացող ծառայությունների մատուցման նպատակով, կդիտվի որպես թիվ 60 լիցենզիայի 4.Դ կետի խախտում, եւ տրամադրված հեռախոսագծերը կանջատվեն առանց զգուշացման:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ
ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԽՆԱՅԲԱՆԿԸ

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱՅՆ ՏԵՍԱԿԱՆԻ, այդ թվում.

- բանկային հաշիվների բացում եւ սպասարկում,
- հաճախորդների համար առավել շահավետ պայմաններով ժամկետային ավանդների ընդունում,
- սպառողական եւ առեւտրային վարկերի տրամադրում, այդ թվում՝ ԱՄՆ Գյուղդեպարտամենտի Մարկետինգի աջակցության ծրագրի շրջանակներում վարկերի տրամադրում
- թղթակից բանկերի լայն ցանցի միջոցով դրամական փոխանցումների իրականացում աշխարհի ցանկացած երկիր,
- Western Union եւ «Անելիք» համակարգերով առանց հաշիվ բացելու դրամական փոխանցումների իրականացում,
- ճանապարհային չեկերի վաճառք եւ սպասարկում. աշխարհի բոլոր բանկերի կողմից ընդունվող բանկային չեկերի տրամադրում,
- հաճախորդի հանձնարարությամբ առաջնային եւ երկրորդային շուկաներում պետական արժեթղթերի հետ գործառնությունների իրականացում,
- կոմունալ բոլոր վճարումների ընդունում, այդ թվում՝ քաղաքական եւ շարժական (բջջային) հեռախոսակապի ծառայությունների վճարների ընդունում,
- հարկային վճարումների, նոտարական ծառայությունների դիմաց պետական տուրքերի, Պետավտոտեսչության ծառայությունների դիմաց վճարումների ընդունում:

Հայխնայբանկը իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց տրամադրում է բանկի հատուկ կահավորված եւ անվտանգության միջոցներով հագեցված տարածքում անհատական բանկային պահարաններ՝ փաստաթղթերի եւ արժեքների պահպանման համար:

Ծառայությունները բանկի կողմից տրամադրվում են ինչպես Գլխամասային գրասենյակի, այնպես էլ ամբողջ հանրապետության տարածքում, այդ թվում՝ հեռավոր տարածաշրջաններում գործող մասնաճյուղերի միջոցով: Բանկի մասնաճյուղերի հաճախորդներին սպասարկում են

- երկուշաբթի-ուրբաթ օրերին՝ 9:00-ից մինչեւ 17:00
- շաբաթ օրերին 10:00-ից մինչեւ 16:00

Հայխնայբանկում գործում է Դիլինգային կենտրոն, որտեղ հաճախորդներին հնարավորություն է ընձեռվում երկուշաբթիից ուրբաթ օրերին վարձակալել օրը 24 ժամ գործող, միջազգային տեխնիկական եւ տեխնոլոգիական չափանիշներին համապատասխանող տերմինալ: Դիլինգային կենտրոնին կից գործում է Ուսումնական կենտրոնը, որտեղ ցանկացողները հնարավորություն կունենան մասնակցելու ՖՈՐԵՔՍ շուկայում առեւտրի հիմունքներին վերաբերող ուսումնական դասընթացների:

Բանկի ծառայությունների մասին առավել մանրամասն տեղեկատվություն կարող եք ստանալ Հայխնայբանկի Գլխամասային գրասենյակում, հետեւյալ հասցեով՝

ք.Երեւան, Նալբանդյան փ., 46, հեռ.: 56.07.25, 56.07.63, 54.18.03,

ինչպես նաեւ Երեւանում եւ հանրապետության տարածաշրջաններում գործող մասնաճյուղերից:

2002թ.-ի նոյեմբերից իր գործունեությունն է սկսել նաեւ Հայխնայբանկի Ստեփանակերտի մասնաճյուղը (Վազգեն Սարգսյանի փ., 21), որտեղ հաճախորդներին նույնպես առաջարկվում են ժամանակակից բոլոր բանկային ծառայությունները:

Հրավիրում ենք Ձեզ այցելելու Ինտերնետ ցանցում մեր պաշտոնական www.asb.am էջը.

Հայխնայբանկը հրավիրում է մասնավոր անձանց օգտվելու խնայողությունների ներգրավման բնագավառում առաջարկվող իր ծառայություններից

Հայխնայբանկն ընդունում է ցպահանջ եւ ժամկետային ավանդներ ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով, ՌԴ ռուբլով եւ Եվրոյով: Ավանդներն ընդունվում են ժամկետի վերջում, ինչպես նաեւ յուրաքանչյուր ամիս վճարելու պայմանով:

Մասնավոր անձանց խնայողությունների աստիճանական կուտակման նպատակով Հայխնայբանկն ընդունում է հատուկ «Կուտակման» ավանդ: Ավանդի այս տեսակը հնարավորություն է տալիս բացել ավանդային հաշիվը սկզբնական մուծման նվազագույն գումարի չափով, այնուհետեւ որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում (180 օր, 270 օր, 365 օր) պարբերաբար կատարել խնայողությունների կուտակում՝ լրացուցիչ մուծումների ձեւով: Ավանդն ընդունվում է ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով եւ Եվրոյով:

Ֆիզիկական անձանց ավանդները Հայխնայբանկում ընդունվում են հետեւյալ պայմաններով.

ԱՎԱՆԴԻ ՏԵՍԱԿԸ	ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔԸ	ՄՈՒԾՄԱՆ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՉԱՓԸ
ՀՀ դրամով		
Ցպահանջ	2	
Կենսաթոշակային	2	
30 օր ժամկետով	10	50 000
90 օր ժամկետով	12	50 000
180 օր ժամկետով	14	50 000
180 օր եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	13.6	250 000
270 օր ժամկետով	12	50 000
270 օր եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	11.4	250 000
365 օր ժամկետով	12	50 000
365 օր եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	11.4	250 000
«Կուտակման-1» /365 օր/	9	10 000
«Կուտակման-2» /270 օր/	12	10 000
«Կուտակման-3» /180 օր/	10	10 000
ԱՄՆ դոլարով		
Ցպահանջ	2	
30 օր ժամկետով	7.2	$100
90 օր ժամկետով	9	$100
180 օր ժամկետով	10	$100
180 օր եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	9.6	$500
270 օր ժամկետով	8	$100
270 օր եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	7.4	$500
365 օր ժամկետով	7.2	$100
365 օր եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	6.6	$500
«Կուտակման-1» /365 օր/	6	$100
«Կուտակման-2» /270 օր/	8	$100
«Կուտակման-3» /180 օր/	7	$100
Եվրոյով		
«Կուտակման-1» /365 օր/	6	500
«Կուտակման-2» /270 օր/	8	500
«Կուտակման-3» /180 օր/	7	500
ՌԴ ռուբլով		
Ցպահանջ	2	
90 օր ժամկետով	10	RUR 3000

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 7. 3. 2003 Գինը՝ 100 դրամ